

dvouměsíčník o životě **nimo město**

Venkov

EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ FOND PRO ROZVOJ VENKOVA:
EVROPA INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ČÍSLO 12 | ČERVENEC–SRPEN 2013 | VYDÁVÁ MZE | WWW.EAGRI.CZ

**ČESKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ
CHYBĚJÍ MLADÍ ODBORNÍCI**
STR. 6–13

**VELKÉ MEZIRÍČÍ
PŘIVÍTALO
LEADERFEST 2013** STR. 16–19

**ORIGINÁLNÍ UČEBNICE
NA BOSKOVICKU
A POLIČSKU** STR. 32–33

OD JEDNÉ KRAVKY K BARTÁKOVU HRNCI

STR. 34–37

Vážený čtenáři,

přes nesporné úspěchy v oblasti Společné zemědělské politiky EU po roce 2013, které se podařilo ve prospěch našich zemědělců prosadit, mě stále zneklidňuje budoucnost zemědělského sektoru. Zemědělství v České republice totiž nyní stojí na prahu významné a rozsáhlé generační obměny a nedostatek kvalifikovaných pracovníků může být vážným limitem pro jeho další rozvoj.

V posledních letech nadále pokračuje neblahý trend neustálého odlivu kvalifikovaných pracovníků ze zemědělského sektoru a bohužel se nám jej stále nedaří zastavit. Za posledních dvanáct let odešlo ze sektoru zemědělství zhruba šedesát tisíc pracovníků, které prozatím dokázala nahradit dostatečná rezerva uvnitř zemědělských podniků. Jedině díky této rezervě nebyl problém nedostatku mladých kvalifikovaných pracovníků v zemědělství dosud příliš patrný.

Nyní jsou již ale rezervy vyčerpány a české zemědělství stojí před výrazným zlomem. Důvod je zřejmý: vedle odchodu do jiných oborů podnikání generace zemědělců

postupně stárne a odchází do důchodu. Kvalifikovaných lidí směřujících do zemědělství, kteří by odcházející generaci nahradili, je ale stále velmi málo.

Dalším souvisejícím problémem je také zhoršování vzdělanostní struktury. Často je totiž nedostatek kvalifikovaných pracovníků v zemědělství nahrazován pracovníky z jiných oborů, bez zemědělského vzdělání. Nedostatek skutečně kvalifikovaných odborníků bude v blízké budoucnosti největším problémem českého zemědělství. A jak do sektoru přilákat mladé lidi? Je třeba bojovat proti stereotypním názorům na zemědělství, podporovat zvyšování úrovně studia na zemědělských školách i jejich spolupráci s podniky, kraji a nevládními organizacemi. K tomu slouží některé části Programu rozvoje venkova, díky kterým mladí zemědělci získávají nové informace, jež přispívají ke zvyšování jejich odborné kvalifikace. A samozřejmě je třeba i zvyšovat i mzdovou úroveň v zemědělství.

V každém případě je však nezbytná systémová podpora ze strany ministerstev. Proto jsem velmi rád, že Ministerstvo zemědělství podpořilo projekt Zemědělského svazu ČR s názvem „Zemědělství žije!“, který má za cíl změnit pohled na resort zemědělství zejména u mladých lidí. Podobný cíl mají i Farmářské slavnosti, které Ministerstvo zemědělství organizuje spolu s Asociací soukromého zemědělství ČR v několika krajích naší republiky. Věřím, že tyto projekty, které míří především na žáky základních škol a jejich rodiče, studenty středních a vysokých škol i širokou veřejnost, alespoň částečně pomohou ke zvýšení atraktivity zemědělského sektoru ve společnosti. Další informace k této problematice můžete získat také na stánku Celostátní sítě pro venkov na jubilejním 40. ročníku Země živitelky, který se koná 29. srpna – 3. září 2013 v Českých Budějovicích. Zemědělská výroba musí být přece, spolu s vodou, lesy a krajinou obecně, objektem našeho zájmu, neboť vždy byla, je a bude neodmyslitelnou součástí našeho života.

Miroslav Toman
ministr zemědělství

PŘEČTĚTE SI V TOMTO ČÍSLE

Evropa se shodla
na zemědělské politice
str. 4

Zemědělství čeká
generační obměna
str. 6–13

Metoda LEADER
venkovu pomáhá
str. 14–19

Osa IV. LEADER:
příprava na nové období
str. 20–21

V Uherském Hradišti
jednali o ekozemědělství
str. 22

Oranžová stuha
má krajské vítěze
str. 28–29

Živou farmu
najdete v Milínově
str. 30–31

Program rozvoje venkova
pamatuje i na vodu
str. 38–39

6–13

24

30–31

TIRAŽ

Venkov

VENKOV – dvouměsíční informační periodikum Programu rozvoje venkova
♦ Číslo 12 ♦ Vychází 26. 8. 2013 v Praze ♦ Redakční uzávěrka: 31. 7. 2013 ♦ Vydává:
Ministerstvo zemědělství ♦ Těšnov 65/17, 117 05 Praha 1 ♦ IČ: 00020478 ♦ MK ČR E 20/386

EVROPA SE SHODLA

NA ZEMĚDĚLSKÉ POLITICE PO ROCE 2013

Jednodušší čerpání z fondů EU, větší důraz na ochranu životního prostředí, příplatky mladým zemědělcům a silnější organizace zemědělců – to jsou hlavní body dohody o reformě společné zemědělské politiky, kterou na konci června uzavřeli představitelé Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady EU. Dohoda zachovává dva základní pilíře společné zemědělské politiky: 1. přímé platby a tržní opatření, 2. rozvoj venkova.

SPRAVEDLIVĚJI

Přímé platby mají být nadále spravedlivější a žádný členský stát nedostane podle dohody do roku 2019 méně než 75 % průměru EU. V rámci jednoho členského státu nebo jednoho regionu dojde ke snížení rozdílů ve výši podpory jednotlivým zemědělským podnikům: podpora na hektar nesmí klesnout pod úroveň 60 % průměru podpor vyplacených do roku 2019 ve stejné administrativní nebo zemědělské oblasti. S cílem pomoci malým a středním podnikům budou členské státy moci poskytnout vyšší podporu na „první hektary“ zemědělského podniku.

Na podporu příjmu budou mít nárok pouze aktivní zemědělci a silné podpory se dostane mladým zemědělcům při zakládání podniků. Ve všech členských

státech bude zaveden doplňující příplatek ve výši 25 % v prvních pěti letech hospodaření, který doplní stávající investiční opatření zaměřená na mladé zemědělce.

Členské státy budou rovněž moci poskytnout vyšší podporu znevýhodněným oblastem. Platby spojené s produkcí se budou moci poskytovat na omezené druhy produkce, přičemž v případě rostlinných bílkovin budou vypláceny zvláštní vázané platby ve výši 2 % s cílem snížit závislost EU na dovozu v této oblasti.

EKOLOGIČTĚJI

V letech 2014 až 2020 bude investováno více než 100 miliard eur do zvýšení schopnosti zemědělství čelit výzvám týkajícím se kvality půdy a vody, biologické rozmanitosti a změny klimatu. Třicet procent přímých plateb bude spojeno s dodržováním tří zemědělských postupů sloužících k ochraně životního prostředí: diverzifikace plodin, udržování stálých travinných porostů a zachování míst environmentálního zájmu.

Alespoň 30 % rozpočtů Programů rozvoje venkova jednotlivých států má být přiděleno na agro-environmentální opatření, podporu ekologického zemědělství nebo na projekty související s ekologickými investicemi nebo inovačními opatřeními. Budou také posílena „zemědělsko-environmentální opatření“.

FLEXIBILNĚJI

Společná zemědělská politika a její nástroje zohlední rozmanitost členských států. Částky na podporu výzkumu, inovací a sdílení znalostí budou zdvojnásobeny, Program rozvoje venkova bude lépe koordinován s dalšími evropskými fondy a přístup založený na prioritních osách bude nahrazen pružnějším vnitrostátním či regionálním přístupem a členské státy, které projeví zájem, budou mít k dispozici jednodušší režim podpor pro drobné zemědělce.

Foto: archiv MZe

MEMORANDUM MÁ POMOCI ROZVOJI VENKOVA

Memorandum „Venkov jako místo sociálního smíru a duchovního rozvoje“ podepsali předseda České biskupské konference kardinál Dominik Duka, předseda Ekumenické rady církví Joel Ruml, předseda Národní sítě Místních akčních skupin ČR František Winter, předseda Spolku pro obnovu venkova ČR Eduard Kavala a předsedkyně Sdružení místních samospráv ČR Jana Juřenčáková.

venkova. Signatáři požadují podporu rozvoje venkovských komunit, které řeší rozvoj území, včetně obnovy a využití kulturního dědictví. Dále žádají, aby byly státem podporovány projekty v oblasti sociálních, charitativních a vzdělávacích aktivit, jejichž cílem

je obnova a udržování základních morálních i etických hodnot ve venkovském společenství, mezigenerační spolupráce, boj s chudobou, prevence nezaměstnanosti a sociální exkluze.

Memorandum také upozorňuje na význam obnovy kulturních památek jako obrazu historických souvislostí v regionu a vyzdvihuje metodu Leader i komunitně vedený místní rozvoj jako důležitou formu podpory spolupráce mezi církvemi a místními společenstvími.

Více informací:
www.nsmascr.cz

Foto: archiv NS MAS

Cílem memoranda je zajistit rozvoj aktivit a partnerských projektů, do nichž se zapojí co nejvíc obyvatel

ČESKÉMU ZEMĚDĚLSTVÍ CHYBĚJÍ MLADÍ ODBORNÍCI

Zemědělští zaměstnavatelé si podle analýzy Ministerstva zemědělství a Agrární komory stěžují na nedostatek kvalifikovaných odborníků všech stupňů. Podle výsledků průzkumu týmu prof. Šarapatky z Univerzity Palackého se situace bude bez razantních zásahů nadále zhoršovat. Absolventů středních zemědělských škol je sice dostatek, do praxe jich ale odchází pouhá třetina. A téměř polovina pracovníků v zemědělství přitom byla v loňském roce ve věku od 45 do 59 let.

„Problémů k řešení je samozřejmě celá řada, ale situace na úrovni středních škol je vážná. Zemědělské školy, pokud nejsou rušeny, tak jsou často spojovány s naprosto odlišnými obory a výuka tím zákonitě trpí. Problém je se zajišťováním kvalitní odborné praxe žáků, která rozhoduje o praktických dovednostech a tím i o uplatnitelnosti absolventů v provozních podmínkách. Ministerstvo zemědělství tento problém

dlouhodobě sleduje, a proto byl již před třinácti lety vytvořen program podpory zemědělských, lesnických a potravinářských subjektů, které poskytují svá pracoviště, vybavení a instruktory pro praxi žáků resortních oborů. Podpora programu s názvem Školní závody se bohužel na rozdíl od poptávky praxe neustále snižuje. Z důvodů rozpočtových škrtek v roce 2013 je nyní z programu podpořen pouze odborný výcvik učebních oborů,“ popisuje ředitelka Odboru výzkumu, vzdělávání

Foto: archiv MZe

a poradenství Ministerstva zemědělství Olga Chmelíková.

Podle ní je problém ale i na vysokoškolské úrovni: pozitivní je vysoký zájem studentů o studium na zemědělských vysokých školách, který zaznamenává v posledních letech přírůstek přes 10 %, je však soustředěn hlavně na ekonomické obory. Malý zájem je o studium specializovaných oborů zaměřených na produkční zemědělství.

Odbor výzkumu, vzdělávání a poradenství připravuje v současnosti tři vzájemně propojené koncepce – koncepci vzdělávání, koncepci poradenství a koncepci knihovnictví – s předpokládaným termínem vypracování do konce roku 2013. Koncepce vzdělávání se zaměří především na další vzdělávání dospělých, transfer poznatků z oblasti vědy a výzkumu do praxe, zvýšení počtu a kvality absolventů resortních škol a na vzdělávání dětí a mládeže. „Důraz klademe mimo jiné také na nastoupení absolventů do zaměstnání v oboru, který vystudovali,“ dodává Olga Chmelíková.

Jako jednu z motivací vidí zavedení stipendií nebo jiné formy finanční podpory studentů preferovaných oborů. Upozorňuje rovněž na odlišnou situaci například v Německu, kde je praktické vyuce věnována větší pozornost. „Jako dobrý příklad vnímáme centra odborného vzdělávání vybudovaná u našich západních sousedů, která mají velice pozitivní vliv na odbornou praktickou připravenost studentů,“ říká ředitelka odboru. Spolu s kolegy z ministerstva vidí jako jednu z cest právě zřízení center odborného vzdělávání (pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví), která by měla být vybavena novými moderními

Foto: archiv ÚZEI

technologemi, mechanizací a odborníky. Centra by měla sloužit nejen pro výuku žáků a studentů, ale i pro další vzdělávání dospělých a dále jako poradenská centra.

Motivujícím aspektem je podpora resortních středoškolských odborných soutěží (např. soutěže soustředěné do celostátní přehlídky středoškolské odborné dovednosti „České ručičky“). Na podporu těchto aktivit je třeba podle Odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství Ministerstva zemědělství výrazněji se zaměřit. „Pro studenty je konfrontace dovedností v jejich profesi velmi důležitá. Měření sil patří k této věkové kategorii a velmi významné je i celospolečenské uznání dosažených výsledků, které má vliv i na uplatnitelnost absolventů – úspěšných účastníků soutěží,“ vysvětluje Olga Chmelíková.

Nezanedbatelná je i podpora, kterou Ministerstvo zemědělství dlouhodobě poskytuje zájmovým aktivitám dětí (rybáři, včelaři, lesní pedagogika, zdravá výživa), akcím propagujícím zemědělství mezi dětmi a mládeží, ale i zapojování středních škol s resortní tematikou do odborného vzdělávání dospělých.

Hlavní úkol je tedy jasný. „Získat a přesvědčit mladé a perspektivní lidi, aby se rozhodli pro toto krásné, ale velice náročné, odpovědné a nedoceněné povolání. I když zde jde spíše o životní styl než povolání,“ konstatuje na závěr Ludmila Gočálová z Odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství MZe.

Analýzu MZe a Agrární komory ČR naleznete na www.eagri.cz v sekci Poradenství a výzkum.

MLADÉ LIDI

PRÁCE V ZEMĚDĚLSTVÍ NELÁKÁ

„Zemědělství hrozí vážné problémy,“ tvrdí profesor Bořivoj Šarapatka z Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a zároveň poslanec Parlamentu ČR, který zorganizoval průzkum na středních školách a výsledky srovnal s požadavky praxe. Odpovědi jeho tým získal od 69 zemědělských škol. Dalších 17 škol, od nichž údaje nezískal, dopočítal průměrem.

Venkov: Došli jste k závěru, že v dohledné době budou v zemědělství chybět kvalifikovaní odborníci. Nakolik je situace vážná?

Z našeho průzkumu, který byl prováděn podle jednotlivých krajů, vyplývá, že v současné době končí ročně na zemědělských školách necelých 3500 absolventů. Vezmeme-li v úvahu počty pracovníků v zemědělském provozu a jejich věkovou a vzdělanostní strukturu, pak zjistíme, že v následujících dvaceti letech by do provozu mělo nastupovat ročně přes 1600 pracovníků. Z těchto dvou čísel to vypadá, že absolventů je dost. Kolik z nich ale skutečně do provozu půjde? Řada z nich nastupuje na nejrůznější vysoké školy, další jdou do zaměstnání mimo obor. Kdyby jich do provozu nastoupila polovina, pak by byly potřeby praxe naplněny. Učitelé zemědělských škol vám ale namítnou, že toto číslo je optimistické, realita je spíše 30 %. V tomto scénáři

Foto: archiv B. Šarapatky

bude každoročně chybět více než třetina potřebných pracovníků. Situace je vážná ve většině krajů.

Venkov: Proč se mladým lidem do zemědělství nechce?

Mladí lidé mají málo informací o zemědělském provozu a v současné době je jim nabízena řada studijních oborů, jejichž názvy jsou pro ně atraktivnější. Pro mladého člověka zní lépe management, cestovní ruch, informační technologie než agropodnikání. Málokdo z nich v patnácti letech uvažuje o tom, jestli za další čtyři roky najde uplatnění na trhu práce nebo rozšíří zájemce o místo na úřadech práce.

Venkov: Jak je podle vás možné tento trend zastavit?

Je důležité o problémech urychleně diskutovat a hledat řešení. Informace a představování zemědělství začíná již na

základních školách, kde by měli žáci získat více informací o hospodaření v krajině a o produkci potravin. Aby mohli získat relevantní informace, musejí být informováni i jejich pedagogové a výchovní poradci. Byl jsem svědkem nekompetentního jednání ředitele jedné venkovské školy, který prohlašoval, že práce v zemědělství není perspektivní! Zvláště ve venkovské oblasti k tomu není co dodat. Aktivní by měly být i střední školy, jež by se měly snažit přitáhnout žáky základních škol vedením různých biologických či třeba včelařských kroužků nebo organizováním prohlídek školních statků a školních závodů. Velmi důležitou roli hrají samozřejmě zřizovatelé středních škol, kterými jsou kraje. Ty by měly mít jasnou koncepci sítě škol, která by v zemědělské oblasti vycházela z analýzy potřeb a z diskusí s Agrární komorou i dalšími odbornými organizacemi.

ZÁKLADNÍ VÝSTUPY Z REALIZOVANÉHO VÝZKUMU

- počet oslovených škol: 86
- počet absolventů v roce sledování: 3 437
- požadavek provozu na středoškolsky vzdělané odborníky se zemědělským zaměřením: 1 625
- počty absolventů nastupující do zemědělského provozu (30 % z celkového počtu absolventů): 1 032
- plnění požadavku provozu na počty absolventů v průměru za ČR v procentech: 64
- plnění požadavku provozu na počty absolventů v jednotlivých krajích v procentech: interval od 32 do 126 procent

PARTNEŘI CSV PŘIPRAVUJÍ VZDĚLÁVACÍ PROJEKTY PRO STŘEDOŠKOLÁKY I JEJICH PEDAGOGY

Celkem dvacet učitelů odborných předmětů z jedenácti středních zemědělských škol se zúčastnilo semináře zaměřeného na transfer poznatků z oblasti vědy a výzkumu do výuky. Ve spolupráci s Fakultou agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů (FAPPZ) České zemědělské univerzity ho připravil Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), partner Celostátní sítě pro venkov.

Zástupci deseti kateder nabídli během svých prezentací učitelům středních zemědělských škol svoji pomoc a spolupráci, a to hlavně

v souvislosti s novým programovým obdobím 2014–2020, jež poskytne nemalé finanční prostředky na dobré vzdělávací projekty, které by mohly zásadním způsobem přispět k renesanci českého zemědělství.

Z dotazníků, jež vyplnili učitelé odborných předmětů z Hořic v Podkrkonoší, Tábora, Čáslavi, Kostelce nad Orlicí, Klatov, Kamenice nad Lipou, Chrudimi, Hradce Králové, Stříbra, Horšovského Týna a Kroměříže, je patrné, že zájem o spolupráci s fakultou bude velký. Již se také objevily první náměty konkrétních aktivit – exkurze středních škol na experimentálních pracovištích

a v laboratořích FAPPZ, spolupráce s katedrami na přípravě nových učebních materiálů, e-learningové kurzy, odborné přednášky pro studenty středních zemědělských škol, účast středoškolských pedagogů na vzdělávacích akcích pořádaných fakultou atd.

Na akci s představením možných forem spolupráce s odbornými vysokoškolskými pracovišti se mohou těšit i zástupci skupin MAS, pro které ÚZEI chystá obdobný seminář v podzimních měsících tohoto roku.

Více informací:
www.uzei.cz a www.czu.cz

GENERAČNÍ OBMĚNU LZE ZVLÁDNOUT

Foto: archiv MZe

V Senátu se nedávno konala konference o situaci v odborném zemědělském školství, kterou uspořádal Zemědělský svaz ČR ve spolupráci se senátním Výborem pro hospodářství, zemědělství a dopravu. Její účastníci se shodli, že české zemědělství stojí na prahu významné generační obměny kvalifikovaných odborníků, kterých je dnes nedostatek. Na daný problém jsme se zeptali Ing. Olgy Chmelíkové, ředitelky Odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství Ministerstva zemědělství.

„Problémem je především nepříznivý demografický vývoj a odchod stárnoucí generace odborníků do důchodu. Do škol nastupují slabé populační ročníky a navíc klesá zájem žáků o studium na středních školách zemědělského zaměření. Pokud bude nepříznivý vývoj pokračovat, lze předpokládat, že během dvaceti let odejde ze zemědělství téměř polovina všech zaměstnanců, a to především kvalifikovaní pracovníci. To bude mít významný vliv na konkurenceschopnost podniků a následně na plnění produkčních i mimoprodukčních funkcí zemědělství. Vzhledem k uvedeným důvodům bude nutné přijímat pro činnost v zemědělství pracovníky s nevhodnou kvalifikací nebo bez kvalifikace, což bude klást zvýšené nároky na další odborné vzdělávání. Vzdělávání dospělých bude vhodné zabezpečit rovněž na středních odborných školách a vysokých školách.“

Venkov: Zřizovateli středních škol jsou kraje. Plní podle vás v tomto směru dostatečně svoji roli? Jaká je spolupráce s dalšími subjekty v zemědělství a co by se v této oblasti mělo zlepšit?

Některé kraje přistupují k řešení nastalé situace aktivně. Mohu zmínit například Pardubický a Olomoucký kraj a Kraj Vysočina, které uspořádaly jednání k problematice zemědělského školství za účasti zástupců našeho ministerstva, zaměstnavatelů, škol a nestátních neziskových organizací (NNO). Z jednání vzešla celá řada podnětů k zlepšení v oblasti resortního odborného školství. Domníváme se, že by se do získávání mladých perspektivních studentů měli více zapojit nejen zaměstnavatelé, ale i stát. Jednou z cest je podpořit studenty již při studiu a rovněž zlepšit podmínky pro získání odpovídajícího zaměstnání po ukončení školy. Vhodná by jistě byla i forma podnikových, státních nebo krajských stipendií.

Venkov: Jakou úlohu hraje Program rozvoje venkova?

Z Programu rozvoje venkova (PRV) není možné podporovat školskou výuku, protože na tuto oblast je zacílen operační program Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a podpory nesmějí mít duplicitní povahu. Ve vzdělávacích opatřeních PRV je možné podporovat pouze vzdělávání dospělých. Pro období po roce 2014 jsou navrhovány vzdělávací aktivity pro dospělé v oblasti získávání a zvyšování zemědělské odborné způsobilosti.

Venkov: Pomáhají také jiná opatření PRV, zaměřená například na podporu mladých začínajících zemědělců?

Ano, jistě – opatření PRV I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců účinně podporuje mladé podnikatele. Pro žadatele, kteří nemají potřebnou minimální zemědělskou kvalifikaci, pak Ministerstvo zemědělství zajišťuje prostřednictvím středních škol, zařazených do jeho Trvalé vzdělávací základny, kurzy obecných zemědělských činností, kde si zájemci o zahájení zemědělského podnikání mohou minimální kvalifikaci doplnit.

Venkov: Před námi je nové programové období. Které projekty bude možné podporovat v rámci PRV?

V této chvíli se mohou vyjádřit jen obecně, protože program je ve stadiu přípravy, a jen k projektům týkajícím se tzv. Zemědělského znalostního systému. Tento systém bude obsahovat vzájemně propojená opatření v oblasti vzdělávání a poradenství. Kromě toho připravujeme k využití velmi významné opatření s názvem Spolupráce, které bude podporovat především projekty zaměřené na inovace, transfer poznatků výzkumu a vývoje do praxe a také na rozvoj trhu a nových tržních příležitostí. Bude samozřejmě propojeno se vzděláváním a poradenstvím, ale i s ostatními opatřeními PRV.

Velmi důležité bude zveřejňování výsledků realizovaných projektů, kde mj. počítáme s významnou spoluprací v rámci Celostátní sítě pro venkov.

Venkov: Jak mohou pomoci další operační programy?

Operační programy v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy by mohly podpořit stipendia žáků a rovněž oblast praktického výcviku a dalšího odborného vzdělávání.

Venkov: Jak vidíte budoucnost? Podaří se generační obměna a zlepší se vzdělanost zemědělců?

V sektoru zemědělství je evidentní výrazný pokrok v oblasti inovací zejména výrobních technologií a techniky. Z toho vyplývá, že budou kladeny vyšší nároky na kvalitu pracovní síly. Inovace jsou nezbytné k udržení dlouhodobé konkurenceschopnosti zemědělského sektoru, proto bude zvyšován důraz i na celoživotní vzdělávání. Záměrem do budoucna, který podporujeme, je vybudování center odborného vzdělávání, která by sloužila pro výuku žáků a studentů, ale i pro další vzdělávání dospělých a jako poradenská centra.

Česká republika má tři vysoké školy zaměřené na výchovu zemědělských odborníků a v současné době dostatečnou síť středních zemědělských škol. Problémy jsou především v oblasti nepříznivého demografického vývoje, zájmu o studium zemědělských oborů a v kvalitě odborného výcviku. Pokud se naznačené problémy podaří vyřešit, bude generační obměna probíhat jako přirozený důsledek společenského vývoje.

DO BŘEZNICE ZA VZDĚLÁVACÍM PROGRAMEM MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Březnice plánuje od října letošního roku další ročník Kurzu pro výkon obecných zemědělských činností. Tento kurz, který podporuje celoživotní vzdělávání, organizuje Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru a probíhá ve vzdělávacích zařízeních, která jsou akreditována Ministerstvem zemědělství jako školy Trvalé vzdělávací základny.

Kurz je určen zemědělcům, kteří nemají odborné zemědělské vzdělání nebo si své vzdělání chtějí rozšířit. Kromě pedagogů školy se jako přednášející zapojují externisté z vysokých škol, pracovníci Státního zemědělského intervenčního fondu a další věcně příslušní odborníci.

Základními přednášenými tematickými celky jsou pěstování rostlin, chov zvířat, zemědělská technika a technologické linky, ekonomika podnikání, informační a komunikační technologie, zemědělské právo a politika, bezpečnost a hygiena práce, ekologické zemědělství, tvorba a ochrana krajiny a zpracování projektu. Obsahem některých přednášek jsou i aktuální informace z Programu rozvoje venkova.

Absolventi získají vedle nových poznatků pro svou práci i osvědčení pro výkon zemědělské činnosti, které je nezbytné například pro čerpání vybraných zemědělských dotací a finančních prostředků z evropských fondů. „Kurzy jsou však přínosem i pro samotné učitele, kteří v nich získávají zpětnou vazbu a praktické příklady pro svou základní pedagogickou činnost,“ řekl Ladislav Pivoňka, odborný garant kurzu.

Potřebné informace, kontakty a přihlášku naleznete na www.sbrez.cz.

Foto: archiv MZe

VENKOV ŘEKL METODĚ LEADER „ANO“

Díky Programu rozvoje venkova se v programovém období 2007–2013 metoda LEADER rozšířila téměř na celé území České republiky. Zatímco v programovém období 2004–2006 bylo schváleno pouze 10 místních akčních skupin (MAS), které mohly realizovat své strategie prostřednictvím Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, v právě končícím období to bylo už 112 MAS. Vedle toho bylo podpořeno dalších 59 místních partnerství, která sice nezískala finanční prostředky na implementaci strategie rozvoje svého území, ale mohla se zaměřit na aktivizaci území a přípravu analýz.

Místní akční skupiny měly z Programu rozvoje venkova největší zájem o opatření Osy III, konkrétně III.2.1.2 Občanské vybavení a služby, dále následuje III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic a III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova. Velký počet projektů byl schválen i v rámci podopatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků a III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoj,“ vysvětlila Lucie Krumpholcová, vedoucí Oddělení strategie a implementace Osy III a IV Ministerstva zemědělství.

Mezi příklady nejčastěji předkládaných a podpořených projektů figurují například rekonstrukce obecních domů, případně hřišť (III.2.1.2), úpravy navesí, parků, veřejných prostranství, komunikací či chodníků (III.2.1.1), rekonstrukce sakrálních objektů a soch (III.2.2), ale i projekty fyzických osob nakupujících zemědělskou techniku (I.1.1.1) nebo třeba modernizujících provozovnu pro podnikání (III.1.2).

JAKÝ BYL ZÁJEM O REALIZACI VZDĚLÁVACÍCH PROJEKTŮ?

„V rámci Osy IV jsou dvě opatření zaměřená na vzdělávání (I.3.1 a III.3.1), závisí však na jednotlivých MAS, jestli a jakou částku na tato opatření alokují. Dosud byly v rámci opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost schváleny pouze tři projekty, které byly již i proplaceny, a v opatření III.3.1 Vzdělávání a informace bylo schváleno 74 projektů, z toho 56 bylo proplaceno,“ popsala Lucie Krumpholcová. Při hodnocení končícího období by tedy určitě měla být tato oblast podrobena detailní diskusi a v následujícím období by se MAS měly na problematiku vzdělávání více zaměřit.

POUČENÍ ZE ZKUŠENOSTÍ

Činnost místních akčních skupin je podle Lucie Krumpholcové pro rozvoj regionů jednoznačně přínosná, velké množství jich je velmi aktivních i při čerpání z jiných fondů a jsou rovněž významnými

Foto: archiv MZe

partnery Celostátní sítě pro venkov. „Ze zkušeností stávajícího období ale vyplynulo, že je nutné sjednotit rozdílnou úroveň MAS, proto budou pro nové programové období nastaveny povinné standardy pro jejich fungování. A teprve po jejich splnění budou MAS moci podat žádost o realizaci své strategie,“ poznamenala Lucie Krumpholcová. Dále je podle ní v příštím období třeba využít potenciálu metody LEADER a více se zaměřit na synergické efekty. „Synergie (spolupráce, pozn. red.) budou s ohledem na multifondové financování daleko významnější než v tomto programovém období,“ doplnila.

POROVNÁNÍ ČESKÉ IMPLEMENTACE METODY LEADER SE ZAHRAŇICÍM

Česká republika patří v zavádění metody LEADER mezi nejlepší v Evropě. V rámci Osy IV LEADER byla k 31. 12. 2012, s 55 % finančního plnění vzhledem k finančnímu plánu pro léta 2007–2013, na 3. místě. Na 1. místě bylo s 65,4 % Nizozemsko a na 2. místě s 58,8 % Rakousko. Rumunsko bylo s 2,3 % na posledním místě.

Další informace čtěte na str. 20.

METODA LEADER

(zkratka, která česky znamená „Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku“) je účinným nástrojem rozvoje venkova, používaným v EU od roku 1991, v ČR od roku 2004. Klade důraz na zapojení místních aktérů do rozvoje venkova a jejím smyslem je podpořit spolupráci veřejného, soukromého a neziskového sektoru (obcí, podnikatelů a spolků) v rámci místních akčních skupin (MAS). MAS mají právní statut a zahrnují celistvý region s 10 až 100 tisíci obyvatel (mimo města nad 25 tisíc obyvatel).

LEADERFEST 2013

Na místě, kde vodní toky přetínaly prastaré obchodní stezky, vzniklo město Velké Meziříčí, které bylo už od dávných dob významným správním centrem, ležícím pod jedním z nejstarších moravských hradů. Ten se postupem času změnil v krásný zámek a město, jež po renesančním rozmachu zažilo devastaci třicetiletou válkou, po níž se jen pomalu vzpamatovávalo, se postupně stalo sídlem škol, vzdělanosti a kultury. Na konci letošního června pak „město škol“, v němž už od roku 1578 sídlilo latinské luteránské gymnázium, přivítalo zástupce místních akčních skupin z celé republiky a další aktivní lidi z venkova, včetně jeho příznivců a zahraničních hostů, na akci LeaderFEST 2013, jejímž hlavním tématem byla vzdělanost.

„LeaderFEST je výbornou příležitostí pro místní akční skupiny, které si mohou vyměňovat své zkušenosti z dosavadní činnosti a zejména pak diskutovat o přípravách na nové programové období. Zároveň nabízí možnost prezentace pořadatelského regionu,“ vysvětlila Ing. Zuzana Dvořáková, vedoucí oddělení Celostátní sítě pro venkov (CSV) a technické pomoci Ministerstva zemědělství. A stejně jako ostatní účastníci vysoce hodnotila jak přípravu, tak i vlastní průběh LeaderFESTu. „Chtěla bych Národní síti MAS i MAS MOST Vysočiny poděkovat za velmi dobrou organizaci celé akce,“ prohlásila Zuzana Dvořáková.

Zástupci zúčastněných organizací velmi pozitivně hodnotili, že jim setkání ve Velkém Meziříčí umožnilo získat i podrobnější informace k novému programovému období. Ke kvalitě debaty určitě přispělo i to, že do Velkého Meziříčí přijeli i kolegyně a kolegové ze Slovenska, Polska, Chorvatska a Litvy, kteří společně s domácími diskutovali mimo jiné o budoucnosti metody LEADER po roce 2014 v návaznosti na vzdělávání, partnerství a spolupráci všech aktérů ve venkovském prostoru.

MAS – FARÁŘ, ŘÍDÍCÍ I STAROSTA V JEDNOM

Organizaci LeaderFESTu 2013, který navázal na předchozí tři ročníky v Hradci nad Moravicí,

Štramberku a slovenské Levoči, byla pověřena MAS MOST Vysočiny, o. p. s. Byla založena v roce 2005 a její rozjezd byl velmi slibný, když v letech 2006 a 2007 realizovala úspěšné projekty Most do Evropy I a Most do Evropy II, podpořené prostředky z Regionálního operačního programu. Bohužel v následujícím období se jí už nepodařilo získat dotační podporu, nicméně od loňska podle svého ředitele a zároveň ředitele LeaderFESTu Mgr. Milana Dufka hlásí „restart“. A díky Dufkově osobě byl letošní LeaderFEST propojen i s výjimečnou velkomeziříčskou akcí – Evropským festivalem filosofie, jehož už sedmý ročník se konal v následujících dnech a jehož tématy byly Komunikace a Ne/Vzdělanost.

„Naše MAS pokrývá území Mikroregionu Velkomeziříčsko – Bítešsko, což je více než pět desítek obcí, a oba subjekty spolu úzce spolupracují. Do naší činnosti je zapojeno i několik zemědělců,“ popsal Milan Dufek, podle něhož mají zatím zemědělci o zapojení menší zájem díky tomu, že MAS pro ně v minulém období nebyla zdrojem evropských peněz.

Když má popsat ideální přínos místních akčních skupin pro jejich regiony, pomáhá si historií a stěžejními úlohami pánů faráře, řídícího a starosty v každém správném městě. A co podle něj vyhledávali a oceňovali účastníci LeaderFESTU 2013? „Diskusi o budoucnosti, informace o vyjednávání nastavení pravidel pro budoucí programové období a přenos dobré praxe.“

AKTUÁLNÍ TÉMATA I OSOBITÉ POHLEDY

Centrem odborných seminářů a přednášek byl sál Jupiter Clubu na velkomeziříčském náměstí, na kterém se také – pod dohledem farního kostela svatého Mikuláše – konal doprovodný kulturní program, v jehož rámci vystoupili místní folklorní hudebníci a tanečníci, divadelní soubor, ale zazněly také country či rock. Na náměstí byly rovněž připraveny prezentace „MASek“ venkovských komunitních škol a jarmark, který nabídl produkty a výrobky nesoucí regionální značku „Vysočina regionální produkt“, udělovanou od roku 2007 občanským sdružením ZERA potravinám, zemědělským a přírodním produktům, řemeslným výrobkům a uměleckým dílům. Toto

sružení se snaží držitelům značky pomáhat s propagací a odbytem, a proto například postupně vzniká síť certifikovaných prodejen, kterou v současnosti tvoří asi patnáct prodejen, jež nabízejí označené výrobky a díky tomu mohou získat dotaci ve výši 30 až 150 tisíc korun.

Odborná část LeaderFESTu se samozřejmě zabývala aktuálními tématy a problémy, které místní akční skupiny řeší v návaznosti na tvorbu svých integrovaných strategií pro

období 2014 až 2020. Zapojily se do ní více než dvě stovky účastníků, kterým není lhostejná budoucnost venkova v územích, kde se snaží spolu s místní komunitou rozvíjet nebo nastartovat myšlenku LEADER. Diskutovalo se také o aktuální situaci v přípravě na nové programové období a o zapojení zástupců MAS do tohoto procesu. Byly prezentovány některé z operačních programů se zaměřením na možnosti čerpání finanční podpory ze strany MAS.

Náplní jednoho z workshopů byly také podstata a principy metody LEADER a v návaznosti na hlavní téma akce – vzdělanost – byla zdůrazněna nutnost mimoškolního vzdělávání mládeže na venkově, ale rovněž vzdělávání všech vrstev a skupin obyvatel, včetně seniorů, ale také manažerů, zaměstnanců MAS a dalších aktivních občanů, a to v „režii“ MAS.

V průběhu akce se povedlo představit i alternativní myšlenky k možnostem rozvoje venkova. Zazněly v průběhu přednášek odborníků s trochu jiným pohledem na venkov. O zajímavý zážitek se postaral například filozof Stanislav Komárek se svým osobitým pohledem na úlohu vzdělávání na venkově. „Jeho vystoupení mělo velký ohlas a bylo velmi přínosné. Byl to pohled na naši problematiku zvnějšku a z nadhledu,“ uvedl Milan Dufek a vyzdvihl rovněž přednášku Ctirada Hemelíka z Nadace Karla Janečka na téma Pozitivní evoluce venkova.

Texty některých prezentací si můžete stáhnout na www.nsmascz.cz v sekcích Aktuality a Dokumenty.

I NA VESNICI SE DÁ ÚSPĚŠNĚ PODNIKAT

Zejména pro mladé lidi byla jistě přínosná prezentace Společnosti mladých agrárníků, která má v současnosti 530 členů a sdružuje mladé zemědělce (70 %) a studenty (30 %). Společnost kromě jiných akcí ročně zorganizuje asi patnáct seminářů a dalších vzdělávacích akcí.

Některé zajímavé příklady z aktivit této nevládní organizace představil ve Velkém Meziříčí farmář František

Němec, jenž ocenil přínos evropských dotačních programů pro zemědělské podnikatele. On sám, poté co začal samostatně hospodařit mimo farmu svého otce, zahájil podnikání tím, že rozvážel šest litrů mléka na vzdálenost osmdesáti kilometrů. „Tento ekonomický nesmysl našťastí skončil do měsíce – rozvoz se mnohonásobně zvýšil a začal se vyplácet,“ řekl František Němec, který nyní své mléko rozvážá od Plzně po Ostravu.

Zapojil se také do aktivit MAS MOST Vysočiny, o. p. s., jejímž prostřednictvím by chtěl docílit významnějšího toku financí z evropských dotačních titulů do Kraje Vysočina.

O udržení života na venkově se snaží také on svou prací. „I na vesnici s třemi stovkami obyvatel se dá úspěšně podnikat. Chci tuto zkušenost předávat mladým lidem a pomáhat jiným zemědělcům,“ prohlásil Němec a dodal: „Jsem hrdý na místo, kde žiji – na Netín a jeho krásný kostel. A chci sám tím, co stavím a budu, přispět ke krásě tohoto místa.“

KOMUNITNÍ ŠKOLY

Velkou pozornost vzbudila také přednáška o venkovských komunitních školách (VKŠ), kterou vedli Ing. Jan Fiala a Mgr. František Eliáš z Národní sítě VKŠ. Jedná se o vzdělávací zařízení, která nabízejí různé typy kurzů a seminářů v rámci celoživotního vzdělávání pro zájemce různých věkových i zájmových skupin. Svou činností se podílejí i na obecních rozvojových aktivitách (strategie, semináře, besedy) a komunitním životě obcí (kluby občanů, sportovní kroužky dospělých, divadla, plesy, koncerty).

„Komunitní školy mohou změnit přístup k venkovu a být zároveň tím, co může mladé lidi udržet na

venkově a probudit jejich pocit identity. Zároveň také mohou přilákat lidi z měst, hledající alternativní způsob života,“ vysvětlil Jan Fiala.

První venkovská komunitní škola u nás vznikla v roce 2005 v obci Bory. V současnosti podle přednášejících vzniká v průměru každý měsíc jedna škola a do roka by měla být v celé republice celkem stovka venkovských komunitních škol.

VÍCE INFORMACÍ:
www.branaprovenkov.cz

Odjždíme z Velkého Meziříčí. Slunce páli, a tak nikdo netuší, že jen o pár desítek hodin později ohrozí řeky Balinka a Oslava, toky přetínající prastaré obchodní stezky, své vlastní město, jehož jsou odpradáвна symboly.

OSA IV. LEADER

STAV IMPLEMENTACE

Stav k 31. 5. 2013	Rozpočet (v tis. EUR)	Schválené projekty		Proplacené projekty		
		Počet projektů	Částka (v mil. Kč)	Počet projektů	Částka (v mil. Kč)	Částka (v tis. EUR)
IV.1.1	37 645	112	–	–	612	24 188
IV.1.2 Celkem	150 583	7 085	3 163	5 280	2 378	94 858
IV.1.2 Osa I	14 752	821	293	543	192	7 637
IV.1.2 Osa II	200	9	4	8	4	155
IV.1.2 Osa III	135 631	6 255	2 866	4 729	2 182	87 066
IV.2.1	17 597	152	394	71	221	8 852
Celkem Osa IV	205 825	7 349	3 557	5 351	3 211	127 898

Režijní výdaje MAS (IV.1.1) – Probíhá podávání žádostí o platbu na režijní výdaje místních akčních skupin (MAS). Tento proces bude pokračovat až do ledna 2015.

Realizace místní rozvojové strategie (IV.1.2) – Poslední kolo příjmu žádostí proběhlo v červnu 2013. Průběžně jsou přijímány žádosti o platbu realizovaných projektů.

Realizace projektů spolupráce (IV.2.1) – V průběhu září se uskuteční veřejné obhajoby projektů, které projdou administrativní kontrolou v rámci 19. kola příjmu žádostí. Průběžně jsou podávány žádosti o platbu realizovaných projektů.

PŘÍPRAVA NA NOVÉ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ

Metoda LEADER může být v novém období využita v rámci všech evropských strukturálních a investičních fondů, ne jako dosud pouze v rámci Programu rozvoje venkova (PRV), a proto se nově – s ohledem na území mimo venkov – pracuje také s pojmem Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). V rámci PRV se ale stále hovoří o metodě LEADER, na niž musí být vyčleněno 5 % rozpočtu programu, a my se tohoto pojmu budeme držet i v dalším textu.

Na rozdíl od PRV je v této fázi jednání a příprav na nové období využití metody LEADER pro ostatní fondy dobrovolné: předběžně s ní počítá Integrovaný regionální operační program (Ministerstvo pro místní rozvoj,

odpovídající dále za koordinaci Komunitně vedeného místního rozvoje), OP Zaměstnanost (Ministerstvo práce a sociálních věcí) a OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy).

STRATEGIE A STANDARDY

Významnou změnou pro MAS bude v novém období možnost předkládat strategie zaměřené nejen na zemědělství a rozvoj venkova jako dosud, ale i na jiné oblasti. Vedle toho ale budou muset před podáním žádosti o realizaci strategie splnit kritéria přijatelnosti (standardy). „Přípravou těchto standardů se zabývá Pracovní skupina LEADER. Konečná podoba standardů musí být konzultována se všemi partnery, kteří se zapojují do implementace metody LEADER, resp. Komunitně vedeného místního rozvoje,“ řekla

Lucie Krumpholcová, vedoucí Oddělení strategie a implementace Osy III a IV Ministerstva zemědělství.

S Ministerstvem pro místní rozvoj bylo podle ní dohodnuto, že postup výběru MAS a jejich Integrovaných strategií území (ISÚ) bude pro programové období 2014–2020 následující: MAS budou muset nejprve splnit standardy, díky kterým prokážou, že jsou schopny plnit roli „zprostředkovatele“ evropských dotací. Za nastavení těchto standardů je zodpovědné Ministerstvo zemědělství. „V případě, že MAS projdou touto ‚certifikací‘, budou moci předkládat žádosti o podporu svých ISÚ. Za koordinaci této části výběru MAS bude zodpovědné Ministerstvo pro místní rozvoj. Ty, které budou vybrány k podpoře, budou muset plnit stanovené standardy i v průběhu implementace ISÚ. Průběžnou kontrolu bude provádět pravděpodobně Státní zemědělský intervenční fond,“ vysvětlila Lucie Krumpholcová.

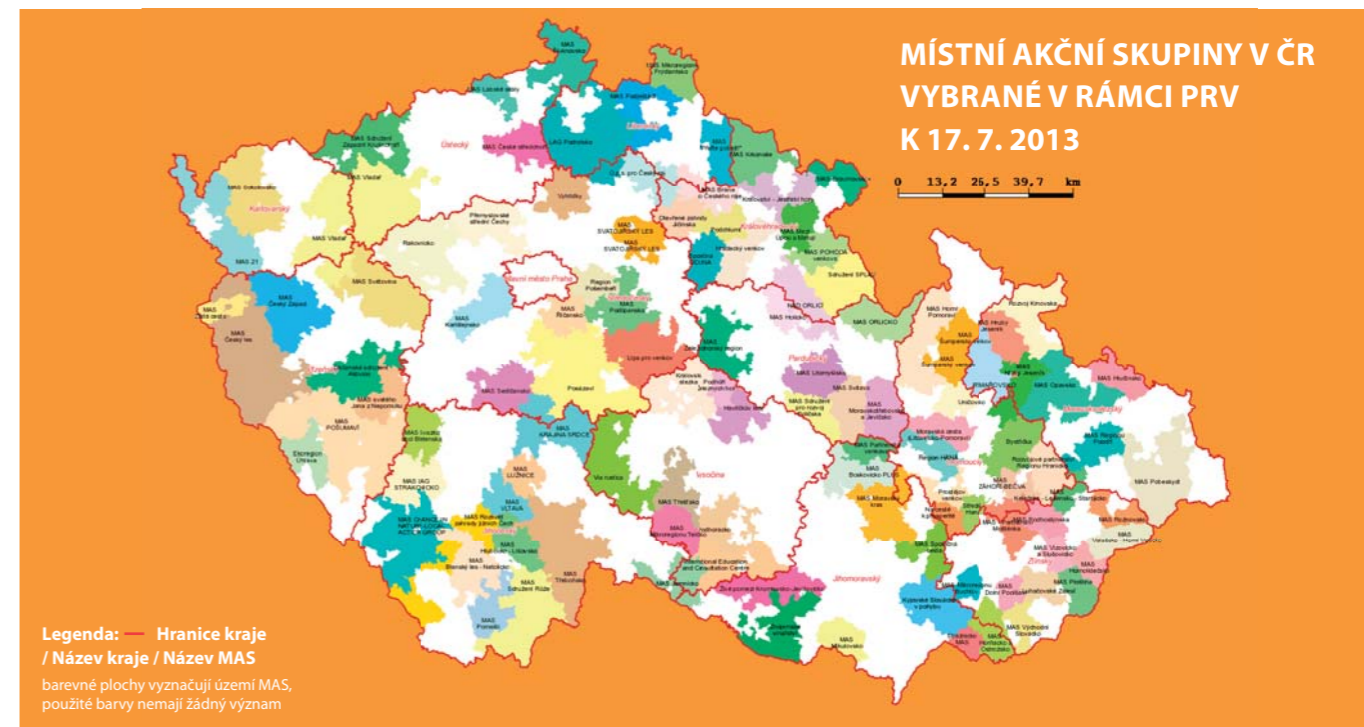
Pracovní skupina LEADER zpracovala první návrh standardů (kritérií přijatelnosti), které budou konzultovány s Ministerstvem pro místní rozvoj,

Ministerstvem financí, zodpovědným za certifikaci operačních programů, a dalšími ministerstvy, která se coby řídicí orgány do implementace metody LEADER zapojují.

TRANSPARENTNOST

Standardy jsou rozděleny do šesti tematických okruhů. „Předmětem kontroly pro ‚certifikaci‘ MAS bude prvních pět okruhů – územní působnost, partnerství, orgány MAS, kancelář MAS a institucionalizace MAS. Šestý okruh se týká podmínek, které budou muset MAS splňovat až v průběhu implementace svých strategií,“ popsala Lucie Krumpholcová.

Standardy jsou podle jejích slov nastavovány na základě zkušeností ze současného programového období a v souladu s podmínkami stanovenými v návrzích nařízení. Zejména je kladen důraz na to, aby MAS byla otevřeným místním partnerstvím a aby všechny činnosti MAS, vykonávané vůči platebním agenturám, řídicím orgánům, žadatelům i široké veřejnosti v území, byly maximálně transparentní a nediskriminační.

V UHERSKÉM HRADIŠTI JEDNALI O EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ

Seminář Aktuality a zajímavosti z ekologického zemědělství, jedna z mnoha aktivit Celostátní sítě pro venkov (CSV), se konal na začátku června v Uherském Hradišti. Zúčastnili se jej žadatelé v rámci osy II Programu rozvoje venkova (PRV) i další zájemci o problematiku ekologického zemědělství.

Akce začala netradičně – její účastníci měli možnost navštívit Farmu Sádky v Kunovicích, která obhospodařuje přibližně čtyřhektarový ekologický sad. V rybníku, který je jeho součástí, jsou chovány ryby, žije zde řada obojživelníků. Mnoho druhů ptactva, které je zde doma, se stará o očistu sadu od nežádoucích škůdců.

„Zájemci si prohlédli krajové odrůdy jablek, švestky, ořešáky, oskeruše, hrušně, třešně i mirabelky,“ uvedla gestorka Celostátní sítě pro venkov ve Zlínském kraji Martina Čankyová s tím, že ukázka podpořených projektů byla velmi inspirativní a účastníky doslova nadchla.

Samotný seminář zahájila Olga Jurásková ze Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) v Uherském

Hradišti, která přítomným představila dosavadní i plánované aktivity Celostátní sítě pro venkov v regionu a aktuality z PRV. O základech ekologického hospodaření hovořil Milan Drgáč z PRO-BIO RC Bílé Karpaty. „Seznámil posluchače se smyslem tohoto způsobu hospodaření a vysvětlil, co vše je třeba dělat, když se mu chce někdo věnovat,“ popsala Čankyová.

Martin Kadubec z Lipova, který ekologicky hospodaří na 5,5 hektaru, představil malou farmu zabývající se výrobou vína a ekologickým sadem. V následující prezentaci informoval o svých aktivitách David Ryšavý, který založil ekologický slivoňový sad a s rodinou se věnuje včelaření.

Účastníci semináře měli také možnost zhlédnout snímek Symfonie půdy režisérky Deborah Koons Garcia, který pojednává o ekologickém hospodaření a jeho vlivu na vlastnosti i kvalitu půdy. Názorně představil principy šetrného ekologického zemědělství i negativní vliv konvenčního zemědělství na složení a vlastnosti půdy. Poukázal na důležitost střídání a výběr plodin, kompostování, bezorebné techniky, výměnu chemických látek, vliv insekticidů na hmyz i význam chlévského hnoje pro tvorbu humusu.

V průběhu celého semináře měli přítomní možnost seznámit se s využitím dotací poskytovaných prostřednictvím Programu rozvoje venkova. „Akce byla pro zúčastněné přínosem a přispěla k prohloubení spolupráce mezi aktéry CSV v rámci Zlínského kraje,“ zhodnotila seminář Martina Čankyová.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Zákon č. 242/2000 Sb. definuje ekozemědělství takto: „Ekologickým zemědělstvím se rozumí zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky. Stanovuje omezení či zákazy používání látek a postupů, které zatěžují, znečišťují nebo zamožují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování a na pohodu chovaných hospodářských zvířat.“

NA FESTIVALU VENKOVA SE PROBÍRALY ZMĚNY

Festival středočeského venkova pořádaný středočeským Spolkem pro obnovu venkova a MAS Přemyslovské střední Čechy hostil na konci června pivovar v Zichovci na Kladensku.

V první části akce, která byla podpořena z prostředků Celostátní sítě pro venkov (CSV) vystoupili se svými příspěvky a prezentacemi pozvaní hosté. Starosta Zichovce Ing. Ivan Husák představil »svoji« obec, její minulost, současnost a výhled do budoucnosti. V této souvislosti seznámil účastníky i s úspěšně realizovanými projekty, mezi které patří především revitalizované společenské centrum obce s penzionem, sídlem obecního úřadu, kostelíkem, pivovarem a přednáškovým sálem, kde se právě festival konal.

Ing. Zuzana Dvořáková, vedoucí oddělení CSV a technické pomoci MZe ve svém vystoupení představila základní cíle nového programového období 2014–2020. „Hovořila o nové koncepci podpory MAS včetně

multifondového financování, což znamená možnost financovat místní rozvojové strategie nejen z Programu rozvoje venkova, ale i dalších operačních programů,“ uvedl koordinátor středočeské CSV Ing. Karel Šilpoch. Další novinkou, kterou Ing. Dvořáková prezentovala, je nové řazení projektů do šesti priorit oproti současným čtyřem osám. „Každá z priorit bude mít své zaměření, například na zmírnění klimatických změn, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství apod.“ vysvětlila

vedoucí oddělení MZe, která zároveň zdůraznila nižší reálný rozpočet na nové programovací období a na konci svého vystoupení přítomným zodpověděla řadu dotazů.

RNDr. Ivo Ryšlavý z Ministerstva pro místní rozvoj ČR podrobně vysvětlil přípravu měst a obcí na programové období 2014–2020 a představil jednotlivé cíle operačních programů. Přítomně informoval o podkladech pro přípravu Dohody o partnerství a pohovořil také o struktuře programů, strategickém programování a východiscích pro zapojení měst i obcí do nového programového období. Ing. Šilpoch seznámil účastníky akce s činností CSV ve Středočeském kraji v roce 2013.

Významná část festivalu byla věnována diskusím o současných potřebách středočeských obcí i měst, přítomní si vzájemně vyměňovali zkušenosti se zajímavými příklady rozvoje venkova a debatovali o možnostech zabezpečení energetické soběstačnosti obcí. Zajímavým bodem setkání bylo například názorné představení zařízení na získávání energie z malých vodních toků. Tento patentovaný vynález českých vědců by mohl v budoucnu přispět ke zvyšování energetické soběstačnosti obcí a přispět tím k naplňování cílů EU v období do roku 2020.

Foto: archiv MZe

MLADÉ GENERACI

PŘEDSTAVUJEME ZEMĚDĚLSTVÍ

V ATRAKTIVNÍ PODOBĚ

Holuby, slepice, husy, kachny, králíky, perličky, ovce, kozy, prasata, koně i skot. To všechno mohli vidět účastníci semináře na téma „Co možná nevíte o hospodářských zvířatech, zemědělských plodinách a produktech“, který se konal v osadě Dobešice poblíž Písku.

Seminář pořádaný na konci června společně Celostátní sítí pro venkov (CSV) Písek, píseckou Střední zemědělskou školou a Okresní agrární komorou, si vytkl jako hlavní cíl seznámit obyvatele regionu (především z řad -náctiletých) zábavnou formou se zemědělskou praxí a s aktualitami z dotační politiky.

„Návštěvníci akce měli možnost poznat nejenom vlastní zemědělské provozy, ale měli příležitost diskutovat i o aktuálních zemědělských otázkách a o vývoji zemědělské politiky po roce 2013,“ sdělil gestor CSV v Jihočeském kraji Ing. Petr Vyterná.

Seminář se skládal z několika stanovišť, kde byly připraveny ukázky a následně vědomostní soutěže

zaměřené na bližší seznámení s hospodářskými zvířaty, plodinami a zemědělskými produkty. „Především zástupci mladé generace byli nadšení ze spousty domácích zvířat, líbili se jim kachny, králíci, ovce, kozy, stejně jako koně či skot. Obdivovali ale také historickou i moderní zemědělskou techniku,“ uvedl Vyterná. „Zájemci celý den diskutovali s přítomnými pracovníky Střední zemědělské školy, CSV Písek a Školního statku, kteří se snažili odpovědět na jejich otázky,“ dodal. K dispozici byly také propagační materiály představující Celostátní síť pro venkov a informace

zaměřené na bezpečnost potravin. „Pro úspěch a dosažení cíle akce je třeba zvolit vhodnou formu propagace,“ potvrdil jihočeský gestor CSV. „Tou je názorná prezentace zemědělství v regionu, která významně přispívá k probuzení zájmu mladé generace o studium v oborech zaměřených na zemědělské činnosti. V době, kdy se předpokládá v blízké budoucnosti silná mezigenerační výměna pracovníků v tomto sektoru, je vhodné ukázat možnosti a typy akcí, které pomohou nasměrovat pozornost budoucích studentů na zemědělské obory,“ dodal.

Foto: archiv pořadatelů

FESTIVAL ŘEMESEL

PŘILÁKAL STOVKY LIDÍ

Dvanáct stovek návštěvníků si nenechalo ujít Festival řemesel, který se konal 22. června v Nebovidch na Kolínsku jako součást akce Středověk na tvrzi.

Festival řemesel připravila Místní akční skupina (MAS) Podlipansko ve spolupráci s občanským sdružením Nebovidská tvrz. Partnerem akce byla Celostátní síť pro venkov (CSV), která představila úspěšně realizované projekty podpořené z Programu rozvoje venkova (PRV). Dalším cílem akce bylo upozornit veřejnost na chátrající nebovidskou tvrz, která je kulturní památkou ČR a na jejíž záchranu se stejnojmenné občanské sdružení snaží zajistit finance.

Stovky návštěvníků během odpoledne a večera sledovaly divadelní i hudební produkci, pohádky, vystoupení šermířů, břišních tanečnic... Děti se mohly zúčastnit výtvarné soutěže nebo si

Foto: archiv pořadatelů

projekty PRV, podány informace k činnosti CSV a zájemci obdrželi informační materiály i drobné propagační předměty,“ uvedl gestor Celostátní sítě pro venkov ve Středočeském kraji Ing. Karel Šilpoch. „Bylo zodpovězeno mnoho otázek zaměřených na aktivity a činnosti realizované v rámci PRV. Konferenciér v přestávkách programového bloku seznamoval účastníky s významem a činností CSV i jejich partnerů,“ dodal. Ve stánku »Sítě« představila svoji činnost i úspěšně realizované projekty také MAS Podlipansko. Zároveň organizovala soutěž dětí v malování produktů řemeslníků a zemědělců.

Akci lze podle Ing. Šilpocha hodnotit jako velmi úspěšnou: „Návštěvníci si odnesli kromě zážitků z festivalu také povědomí o významu PRV a práci CSV i MAS. Prostřednictvím prezentace byly zemědělské i nezemědělské subjekty informovány o možnostech realizace projektů v rámci PRV či o možnostech prodeje přímo od řemeslníků nebo farmářů.“

vyzkoušet své dovednosti v některé z tvořivých dílen. Své umění předvedli mistři rukodělné tvorby – k vidění byly kovářské, drátenické, hrnčířské, textilní, pekařské a další výrobky. Výprava z Litvy představila keramickou i košíkářskou výrobu a nabízela tamější speciality.

„Ve stánku CSV byly návštěvníkům představeny úspěšně realizované

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ NEBOVIDSKÁ TVRZ

(<http://www.nebovidskatvrz.eu/news/obcanske-sdruzeni-nebovidska-tvrz/>)

- se snaží obohatit kulturní a společenský život obce i regionu
- usiluje o záchranu nebovidské tvrze, její uvedení do provozuschopného stavu, využití pro pořádání kulturních a společenských akcí
- pro naplnění svého cíle vyhledává různé formy podpory, např. ve formě darů či dotací

NA STRÁŽNICKU ZACHRAŇUJÍ NEJEN OVOCE

S tím, jak se mění zájem lidí o krajinu, ubývá postupně na území Čech i Moravy ovocných sadů a zahrad. Tento trend se pokouší zastavit či alespoň zpomalit MAS Strážnicko – ve spolupráci s dalšími podobně zaměřenými subjekty připravilo projekt Venkovské tradice v krajině Čech a Moravy.

Smyslem projektu je oživit zájem místních obyvatel i návštěvníků o ovocnářství, vinařství, včelařství a řemesla ve vazbě na místní spotřebu, gastronomii, činnost spolků a agroturistiku.

„V rámci projektu byly na Strážnicku i v dalších regionech objeveny, určeny a ve spolupráci s místními lidmi znovu vysazeny zapomenuté tradiční ovocné stromy,“ uvádí Vít František Hrdoušek, projektový manažer MAS Strážnicko, s tím, že v zahradách, sadech, mezích a alejích bylo zjištěno přes 60 tzv. tradičních odrůd, které se pěstují více než 100 let. „Některé z nich jsou krajové – rostou jen v určitých oblastech. V podhůří Bílých Karpat můžeme z krajových odrůd nalézt třeba jabloně odrůd jadernička moravská, vináre, kostečky, cedron, z hrušní jsou zajímavé krehule, ovesnačky nebo medule. Známé a hojně pěstované jsou slívy Durancie, méně rozšířené jsou Špendlík žlutý či Švestičky,“ dodává. Předmětem zájmu se staly stromy i další polozapomenuté druhy ovoce – oskeruše, moruše bílé, mišpule nebo kdoule. Byly zdokumentovány historické druhy a odrůdy ovocných dřevin nejen na Strážnicku, ale i v Podorličí, Podkrkonoší a v Českém Středohoří a byl vytvořen společný plakát „Vzácné ovoce Čech a Moravy“. Dalším výstupem projektu je publikace Kuchařka z venkova

Čech a Moravy, ve které naleznou zájemci recepty na přípravu tradičních jídel z ovoce i dalších darů naší přírody.

Na území MAS Strážnicko byly v Sudoměřicích, Tvarožné Lhotě a v Hroznové Lhotě vysazeny genofondové sady tradičních odrůd, ve kterých byly umístěny naučné panely navazující na turistické trasy. „Důležité je seznámit s ovocnářstvím veřejnost,“ míní Hrdoušek. „Proto v sezoně můžete ochutnat čerstvé, sušené či moštované výrobky z vybraných druhů a odrůd vzácného ovoce třeba na dubnové Slavnosti oskeruší ve Tvarožné Lhotě, zářijovém Strážnickém vinobraní nebo na listopadové Svatomartinské huse v Sudoměřicích. Projekt také zpřístupnil místa, kde se tradiční produkty vyrábějí či pěstují – farmu Důbravka, kde vyrábějí víno, pěstují meruňky i slívy, salaš Travičná se zahradou léčivých a užitných bylin i s expozicemi ovocnářství a krajiny Bílých Karpat, pálenici a moštárnu ve Strážnici či Kulinářskou expozici v Kozojídkách. Více na www.straznicko.cz.

Foto: archiv MAS Strážnicko

TRADICE (A PROJEKT) SPOJILY MORAVANY SE SLOVÁKY

Na Hané se v loňském roce vše točilo kolem projektu „Spojil nás tradice“ zaměřeného na obnovu a posílení tradičních hodnot na venkově. Zapojily se do něj tři partnerské regiony, respektive místní akční skupiny (MAS) – Region HANÁ, Bystřička a Požitavie – Širočina ze Slovenska.

Projekt s rozpočtem 2 871 516 Kč byl částkou z 3 367 345 Kč podpořen z Programu rozvoje venkova (IV. Osa LEADER – projekty spolupráce). Zaměřoval se na tři hlavní oblasti: tradiční řemesla a umění, folklor a ochotnická divadla. V každém partnerském regionu se v průběhu loňského roku uskutečnila řada akcí, do jejichž příprav se zapojily místní spolky a sdružení. Každá oblast projektu měla několik výstupů. Nejúspěšnější akcí byl velký řemeslný workshop, který v krásném prostředí zámku Náměšť na Hané představil tradiční řemesla. Návštěvníci si v průběhu čtyř dnů

Foto: archiv projektu

mohli vyzkoušet řadu činností, mnohdy již zapomenutých. Naučili se, jak se pletou ošatky ze slámy a lýka, jak se paličkuje či jak se peče tradiční svatební hanácký koláč. Výrobky řemeslníků z partnerských regionů, kteří prezentovali svoji práci i dětem ze základních škol, pak představila velká putovní výstava s názvem Srdcom a rukama, která procestovala více než 40 obcí napříč partnerskými regiony. Loni v květnu se v arboretu v Tesárských Mlyňanech na Slovensku konal mezinárodní Trh tradičních řemesel, další podobnou akci pak v září hostil zámecký park v Čechách pod Kosířem.

Mnoho folklorních souborů ze Slovenska i z MAS Bystřička a Regionu HANÁ se prezentovalo na velké akci u příležitosti Lidového roku ve Velké Bystřici a také na Setkání národů v Drahanovicích pod Černou věží. Nejatraktivnější součástí projektu byla představení ochotnických souborů – v každém ze zúčastněných regionů se uskutečnily 2–3 divadelní víkendy pod názvem Theatrování. V rámci projektu byla pro potřeby souboru nakoupena osvětlovací a řídicí technika. Na úspěšně realizované akce naváže letos v říjnu divadelní víkend, na kterém vystoupí dva divadelní soubory ze Slovenska a dva z regionu Bystřička a Regionu HANÁ.

KRAJSKÁ OCENĚNÍ ORANŽOVÁ STUHA JIŽ MAJÍ V REGIONECH SVÉ DRŽITELE

Smyslem soutěže Vesnice roku, na které se organizačně podílí Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství, Spolek pro obnovu venkova a Svaz měst a obcí, je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na zkvalitňování života v jejich obcích a ukázat široké veřejnosti rozmanitost a pestrost realizovaných projektů i dalších aktivit zaměřených na obnovu vesnic a rozvoj venkova jako takového.

V průběhu soutěže postupují vítězové jednotlivých krajských kol do kola celostátního, kde vítěz získá titul Vesnice roku 2013. Celostátní kolo hodnocení vítězů krajských kol se uskuteční začátkem září; jeho výsledky oznámí ministr pro místní rozvoj 14. 9. 2013 na luhačovickém Mezinárodním festivalu dětských folklorních souborů Písni a tancem .

Vítěz celostátního kola soutěže Vesnice roku bude nominován do soutěže Evropská cena obnovy vesnice. Novinkou letošního ročníku je dobrovolná kategorie Video Vesnice roku. Všechny přihlášené subjekty mohou natočit krátké videonahrávky, ve kterých obec veřejnosti představí a přiblíží její atmosféru, život obyvatel i úspěšně realizované rozvojové projekty.

Ministerstvo zemědělství patří mezi vyhlášovatele soutěže Vesnice roku a zároveň je garantem ocenění Oranžová stuha České republiky. Cílem ocenění Oranžová stuha je vyhledávat, zveřejňovat a oceňovat příklady dobrých výsledků partnerství obce a zemědělského subjektu či subjektů (zemědělského nebo lesnického podniku, popř. místní dobrovolné organizace z resortu zemědělství, jako jsou třeba myslivci, rybáři či včelaři) při obnově vesnice

Dvě stě sedmdesát tři obcí ze třinácti krajů České republiky se přihlásilo do soutěže o titul Vesnice roku 2013. Všechny během května, resp. června navštívily hodnotitelské komise a následně rozhodly o vítězích krajských kol i držitelích jednotlivých stuh. Mezi nimi té oranžové, která se uděluje za spolupráci obce a zemědělského subjektu.

VÍTĚZOVÉ KRAJSKÝCH KOL SOUTĚŽE VESNICE ROKU 2013

Jihočeský kraj:	Chelčice
Jihomoravský kraj:	Šakvice
Karlovarský kraj:	Hájek
Královéhradecký kraj:	Holovousy
Liberecký kraj:	Nová Ves nad Nisou
Moravskoslezský kraj:	Jeseník nad Odrou
Olomoucký kraj:	Hradčany
Pardubický kraj:	Dolní Újezd
Plzeňský kraj:	Němčovice
Středočeský kraj:	Čistá
Ústecký kraj:	Srbská Kamenice
Kraj Vysočina:	Jámy
Zlínský kraj:	Vysoké Pole

LETOŠNÍ DRŽITELÉ ORANŽOVÉ STUHY V KRAJÍCH

Jihočeský kraj:	Bernartice
Jihomoravský kraj:	Ratíškovice
Karlovarský kraj:	Otročin
Královéhradecký kraj:	Suchý Důl
Liberecký kraj:	Záhoří
Moravskoslezský kraj:	Dolní Životice
Olomoucký kraj:	Babice
Pardubický kraj:	Vysočina
Plzeňský kraj:	Velký Bor
Středočeský kraj:	Kněžice
Ústecký kraj:	Bělušice
Kraj Vysočina:	Dlouhé
Zlínský kraj:	Prlov

a rozvoji venkova. Ze strany obce může být toto partnerství naplňováno také v rámci dobrovolného svazku obcí nebo místní akční skupiny.

Předmětem hodnocení je spolupráce obcí a zemědělských subjektů v šesti oblastech: podíl místních zemědělských subjektů na zaměstnanosti obyvatel obce, péče o veřejná prostranství a kulturní krajinu, koncepční dokumenty a společné projekty, místní produkty a jejich marketing, využití netradičních zdrojů energie a nezemědělské aktivity.

Soutěž o ocenění Oranžová stuha je také organizována ve dvou kolech – krajském a celostátním. Vítěz celostátního kola soutěže Oranžová stuha bude vyhlášen na slavnostním setkání v Senátu 23. září 2013.

Bližší informace o soutěži:
www.vesniceroku.cz

»ŽIVOU FARMU« NAJDETE V MILÍNOVĚ

Až vás osud zavede do západočeského Milínova a snese se noc, nemusíte zoufat. Ve zdejší penzionu, který je součástí farmy Moulisových, vám nabídnou hned tři apartmány: Josef, František a Jaroslav. Nesou jména předků Pavla Moulise, kteří stejně jako on hospodařili na rodinném statku.

Ale hezky popořádku. Milínov, vesničku vůbec ne střediskovou, v níž žijí necelé dvě stovky duší, najdete v západním předhůří velehor jménem Brdy. Nejbližší je odtud do Nezvěstic, jen o kousek dál do Spáleného Poříčí či Štáhlav. Mají tu kapličku, komunitní centrum, dětské hřiště a – prosperující farmu rodiny Moulisových. Ti na sto hektarech luk pasou koně, býky i krávy, na pěti hektarech orné půdy pro ně pěstují obilí a na dalších pěti hektarech se starají o les.

„Farma vznikla v roce 1991, kdy jsme v restituci převzali hospodářství s výměrou dvaadvaceti hektarů,“ vzpomíná Ing. Pavel Moulis s tím, že zpočátku »dělali klasické zemědělství«. „V roce 2001 náhle zemřel tatínek a já začal statek přebudovávat na hobby farmu,“ pokračuje a jen tak mimochodem zmíní, že od té doby pendluje mezi Milínovem a Prahou, kde na Zemědělské univerzitě přednáší předměty malé a střední podnikání ve venkovských oblastech, projektové řízení ve veřejné správě i provoz a hospodaření podniku. Docela příhodné spojení, že? „To ano,“ směje se osmatřicetiletý inženýr, „snažím se

teoretické znalosti aplikovat na farmu a obráceně – praktické zkušenosti využívat ve výuce.“

Z relativně malého hospodářství Moulisových se za dvanáct let stal s malou nadsázkou »velkopodnik« orientující se hned na několik oblastí.

Zprv na chov dobytka. Dojnice zde už ale nenajdete – vystřídalo je přibližně pět desítek kusů masného plemene Siemental. „Více než polovina stáda jsou čistokrevná zvířata,“ zdůrazňuje farmář. „Náš býček se na výstavě hospodářských zvířat v Brně stal národním vítězem. Každoročně také dáváme asi šest býků do odchovny.“

Zadruhé na produkci biomasa. „Pro vakuově balené maso si spotřebitelé jezdí sem k nám, na statek,“ říká Pavel Moulis. „V současné době nejsme schopni pokrýt poptávku, která po mase produkovaném v ekologickém režimu je, takže přemýšlíme o rozšíření výkrmu.“

Zatřetí na chov koní. Mají jich tu asi třicet, zčásti svých, zčásti se jiným majitelům starají o ty jejich. „Do jezdeckého klubu je přihlášeno sto dětí i dospělých, kteří se zúčastňují pravidelných výcviků,“ popisuje majitel farmy. „Jezdecká školička pro děti je rozdělena do tří úrovní podle dovedností – hříbata, odstávčata a remonty,“ dodává.

Začtvrté na vzdělávací aktivity. Jen od poloviny dubna do konce června letošního roku milínovský statek navštívilo na 1400 dětí ze základních i mateřských škol a gymnázií. Moulis vysvětluje, co vše je tu čeká: „Máme pro ně připravený dvou- až pětihodinový, ale třeba i několikadenní program, kde se učí poznávat život na farmě. Zkouší si stloukat máslo, mlít obilí nebo péct chleba.“ Další asi stovka dětí je přihlášena na některý ze tří běhů letního příměstského tábora. „Na něm mají tzv. ranní povinnosti – ve skupinách se starají o krávy, koně i drobná zvířata. Pro účastníky tábora je naplánován odborný program, farmářský či jezdecký, velmi oblíbený výlet do lesa, kde si hrají na kůrovce, poznávají pachy a zvuky zvířat, nebo program organizovaný plzeňskou záchrannou stanicí zvířat. Na závěr se každý naučí plstít drobné náušnice či náramky z vlny a odnese si domů vlastnoručně uválený i upečený pecen chleba.“

Zapáté na poskytování ubytovacích služeb. Pensionek s kapacitou dvacet lůžek vznikl z někdejší řezárny, kde se dříve připravovalo krmění pro dojnice. Jak je uvedeno výše, zájemci (mimochodem, nejvíc jezdí rodiny s dětmi, a rok od roku jich přibývá) si mohou vybrat některý ze tří apartmánů: Josef, František a Jaroslav.

To vše zvládají v osmi lidech: dojíždějící Pavel Moulis s manželkou a maminkou mají k ruce pět zaměstnanců v různé míře úvazků. „Hodně nám pomáhá hlavně

Foto: archiv NZe

maminka, která se stará o kuchyň – pro ubytované, ale i pro školní exkurze,“ zdůrazňuje hospodář. „Za letošní jaro třeba zvládla udělat na tři tisíce vdolků!“ A ještě jednu pomoc neopomene statkář zmínit – finanční pomoc, které se jim opakovaně dostalo prostřednictvím Programu rozvoje venkova. „Čerpali jsme peníze hned na několik projektů,“ říká. „Na rozšíření ubytovacího zařízení pro agroturistiku jsme dostali asi dva a půl milionu korun, na výstavbu jízdárny dalších dvě stě padesát tisíc. A uspěli jsme i se žádostí o necelé dva miliony na výstavbu faremního hnojiště. Čekáme jen na podpis smlouvy.“

Plánů do budoucnosti mají Moulisovi spoustu. Chtěli by například vybudovat faremní jatka. A pak hlavně vylepšovat to, co už funguje, včetně akcí, jako jsou třeba rodinné Slavnosti sena, jezdecké závody či společensko-kulturní setkání nazvaná Návraty. „Nejvíce ze všeho se snažíme o to, abychom byli farmou živou – ve všech významech toho slova. Myslím, že se nám to zatím docela daří. Ostatně, přijedte se přesvědčit sami!“ láká do Milínova farmář Pavel Moulis.

Více informací: www.farmamoulisovych.cz

ŠKOLÁCI MAJÍ ORIGINÁLNÍ UČEBNICE

Děti na základních školách Boskovicka a Poličska mají od loňského podzimu nové regionální čítanky vlastivědy a prvouky. Zasloužily se o to tři sousedící místní akční skupiny (MAS) – Boskovicko PLUS, Partnerství venkova a Sdružení pro rozvoj Poličska, které v rámci projektu národní spolupráce vytvořily sadu regionálních čítanek.

Do projektu s názvem „Venkov – můj domov aneb Víš, kde žiješ?“ se zapojilo 22 základních škol z území všech tří MAS. Autorský kolektiv byl sestaven převážně z učitelů zeměpisu a dějepisu druhého stupně zúčastněných škol a na přípravě učebnic pracoval několik měsíců. Role

hlavního koordinátora se ujal místopředseda MAS Boskovicko PLUS Dr. Zdeněk Peša, který stál u zrodu již několika publikací regionálního významu. Texty učebnic byly doplněny ilustracemi a fotografiemi, na nichž pracovaly děti se svými učiteli. „Postupně vzniklo 22 originálních čítanek prvouky – jednotlivě pro

každou ze zapojených škol a dále Čítanka vlastivědy Boskovicka i Čítanka vlastivědy Poličska,“ uvedla Ing. Radka Bezděková z MAS Boskovicko PLUS. „Inspirace k jejich tvorbě vzešla z unikátního regionálního díla Vlastivěda moravská, které bylo vydávané v 19. století. Nosnou myšlenkou bylo na toto dílo

Foto: archiv projektu

navázat, posílit místní patriotismus a upevnit vazbu našich dětí ke svému domovu za využití zábavné formy výuky a interaktivní komunikace,“ dodala. Součástí projektu bylo také vytvoření filmu na DVD, který se zabývá jednotlivými mikroregiony spolupracujících MAS. Aby film mohl být na školách

promítán, byl pro každou z nich pořízen set techniky – notebook, dataprojektor a plátno. Autorským týmem byly vytvořeny pro jednotlivé školy i pracovní listy. Dalšími doplňkovými produkty jsou regionální pexeso a kvarteto. Pro děti, učitele a další pracovníky, kteří se na přípravě publikací podíleli, byl zorganizován sedmidenní letní camp, jehož cílem bylo projet území všech tří MAS a prezentovat výsledky projektu.

„Realizaci projektu umožnilo nejen nadšení a spousta hodin práce členů autorského kolektivu, ale také finanční podpora z Programu rozvoje venkova,“ připomíná Ing. Bezděková. „Ta byla získána v rámci opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce. Celkové náklady byly asi 3,7 mil. Kč, z toho vlastní dotace vyplacená Státním zemědělským intervenčním fondem pro všechny tři místní akční skupiny činila 3,249 mil. Kč.“

Více na www.masboskovickoplus.cz

BEROUNKA A SÁZAVA SE MĚNÍ

Zvýšit bezpečnost vodácké turistiky na Sázavě i Berounce a zpřístupnit ji široké veřejnosti je hlavním cílem projektu Řeka se mění. Snahou Posázaví o. p. s., Lípa pro venkov o. s., Královská stezka o.p.s. a Rakovnicko o. p. s., které jej společně realizují, je podpořit šetrný turistický ruch, zlepšit infrastrukturu kolem řek, přispět k rozvoji aktivní turistiky i k výchově a vzdělávání návštěvníků regionu. Předpokládá se celkové náklady na projekt jsou 3,8 milionu korun, z toho 3,4 milionu korun má být pokryto z dotačních prostředků Programu rozvoje venkova. „Projekt vychází z dlouholeté spolupráce zainteresovaných subjektů. Jeho vznik iniciovaly společnosti Povodí Vltavy a Bisport s. r. o., jež podporují také jarní úklid řeky Sázavy, který už osm let organizujeme,“ sdělila ředitelka společnosti Posázaví o. p. s. Bohunka Zemanová. Součástí projektu bude mimo jiné zabezpečení jezu v Sázavě-Černých Budách, rozmístění informačních panelů podél řeky nebo vydání knihy Řeka Sázava v průběhu času. Bližší informace o realizovaných aktivitách jsou umístěny na: <http://www.kralovska-stezka.cz/cs/rek>.

OD JEDNÉ KRAVKY K BARTÁKOVU HRNCI

Nejlepším ekologickým zemědělcem za rok 2012 se stal farmář Ondřej Podstavek z Bozetice u Borohrádku, který začal hospodařit před dvaceti lety – s jednou dojnící a několika hektary půdy. „Začali jsme bez koruny, bez restituce, z ničeho,“ vzpomíná čerstvý nositel Bartákova hrnce na nelehké začátky. Tehdy ale ještě netušil, že to těžší ho teprve čeká a že skutečně oddychnout si bude moci až po mnoha letech.

„Pracoval jsem v JZD Kameničná. Počátkem devadesátých let pak za mnou přišlo pár vlastníků, kterým vrátili majetek v restituci, a jeden z nich mi povídá, že jim budu dělat pacholka. Tak to ne, řekl jsem si a rozhodl se, že budu raději dělat na vlastním,“ vypráví Ondřej Podstavek. V roce 1993 si pronajal usedlost v Šachově nedaleko Borohrádku, kterou jeho majiteli vrátil státní statek v dezolátním stavu. Dohodli se, že si později bude pan Podstavek moci hospodářství koupit. Jenže za rok a půl bylo všechno jinak: majetek, odhadnutý původně na 400 tisíc korun, začal díky nájemci vzkvétat a majitel, místo aby to ocenil, mu dal výpověď. Na své původní čestné prohlášení jako by zapomněl. A výše nového odhadu usedlosti po hospodaření pana Podstavka? Více než dva miliony korun...

SPRAVEDLIVÝ SOUD?

Ondřej Podstavek dal celou věc k soudu. „Přátelé a známí mně doporučovali, ať to vzdám, ale já jsem hlava dubová,“ říká za významného příkyvování své ženy Marie. V roce 2001 Krajský soud v Hradci Králové rozhodl, že se Podstavkovi musejí do konce roku 2002 vystěhovat. Majitel si už mezitím musel většinu zvířat odvézt na jatka a nájemci zůstalo šest býčků o celkové hmotnosti 1400 kilogramů. „Majitel si je nevezl, soud, který jsme vyzvali, ať si je vezme do úschovny, také ne,“ popisuje hospodář.

A tak se všichni, včetně býčků, stěhovali v létě 2002 do Bozetice. Dvě stě let starý statek byl v majetku státu. Podstavkovi si nejdříve pronajali jeho část s chlévem a dojárnou, posléze odkoupili celé hospodářství na splátky na třicet let a pustili se do oprav. To už s panem Podstavkem hospodařil i jeho syn a později se přidala i snacha.

Přišel ale rok 2009 a ozval se soud v Rychnově nad Kněžnou, protože bývalý majitel si vzpomněl na býky, k nimž se dosud nehlásil. O rok později soud rozhodl – čtete prosím pečlivě: Ondřej Podstavek je povinen zaplatit 600 tisíc korun za šest býků o celkové hmotnosti 14 000 kilogramů. Marně se i za pomoci odborného posudku odvolával a upozorňoval, že býci českého červenostrakatého skotu dosahují hmotnosti šest až osm metráků. „Soud zřejmě nechtěl přiznat, že zapisovatelka přidala u celkové hmotnosti omylem nulu, a trval na tom, že asi chovám slony,“ vzpomíná pan Podstavek, teď už trochu s úsměvem, ale to, co následovalo, k smíchu nebylo.

Foto: archiv MZE

OD EXEKUCE K OCENĚNÍ

Majetek pana Podstavka byl obstaven a byla vyhlášena exekuce. „Tehdy jsem jednal o nákupu nových strojů, které jsem nutně potřeboval, ale všichni dali ode mě ruce pryč. Jenom firma Agroservis Záměl uvěřila mému slibu, že stroje do konce roku zaplatím,“ říká farmář z Bozetice, který byl nakonec, aby nepřišel o statek, nucen přistoupit na dohodu s protistranou a na jaře roku 2012 zaplatit 300 tisíc korun plus výdaje ve výši 90 tisíc. „Tím bylo sice dokázáno, že původní částka daná soudem byla nesmyslná, ale pořád mě býci přišli asi na pětkrát více, než byla jejich cena. Nejdůležitější ale bylo, že jsme už konečně měli klid,“ konstatuje muž, který byl ve stejném roce podle odborné komise Nadačního fondu Bartákův hrncem nejlepším ekofarmářem v České republice.

Od roku 1993 tak Ondřej Podstavek ušel pěkný kus těžké cesty. Dnes hospodaří na 105 hektarech a odborníci oceňují kromě jedinečného skloubení živočišné a rostlinné produkce i vysoký podíl orné půdy, která mu zabírá polovinu rozlohy, když druhou tvoří louky a pastviny. Na

nebudeme půdu otravovat jedy. Tehdy jsme navíc mysleli hlavně na vlastní spotřebu a na příbuzné, takže i proto jsme chtěli produkovat co nejzdravější plodiny a maso.“

V Bozeticích to už pak prý bylo opravdu podnikání, přikupoval či pronajímal novou půdu, narůstal i počet zvířat. Na prvním místě je ale pro pana Podstavka půda. „Půda je nejlepší investice. K čemu nám bude hodně zvířat, když se nebudou mít na čem pást?“ ptá se a zdůrazňuje, že je třeba vztah k půdě od dětství budovat a ukazovat dětem, co se s ní pojí: čápy, mladé zajíce poskakující v bylinkách i srnky a divočáky, kteří mu chodí na dýně.

Hospodářství Ondřeje Podstavka je častým cílem návštěv exkurzí, dětí z letního tábora i třeba vodáků – studentů zemědělské školy. Konají se u něj ale také semináře. Návštěvy provede po hospodářství a pozve je i do rozlehlé zastřešené verandy, v níž je nejen příjemné posezení, ale velmi dobře slouží pro setkání velkého počtu lidí. Však se jich v ní už vystřídalo – přijeli z Norska, Slovenska, Moldávie, Chorvatska či z Bílých Karpat. Po mnohých z nich tu pak zůstaly krásné malované hrníčky, které Ondřej Podstavek, jeho paní Marie i zbytek rodiny sbírají a jichž už jsou dnes více než tři tisícovky.

PRODEJ ZE DVORA

Módní vlna farmářských trhů se zdejší farmy nedotýká. „Kromě poctivých farmářů tam bohužel často jezdí spíše překupníci,“ prohlašuje pan Podstavek, který svoji produkci raději prodává přímo na farmě, vše samozřejmě

třetině orné půdy pěstuje většinou vojtěšku a jetelotrávy, na zhruba třiceti hektarech má obiloviny a na více než třech hektarech bylinky. Pěstuje také dýně a zeleninu a pro Výzkumný ústav Troubsko jarní žito a svazenku.

Chová 35 červenostrakatých dojnic, asi 20 jalovic, 15 telat a 10 až 15 býků na výkrm. Vedle toho má 15 prasat na výkrm a 120 slepic na vejce.

PROČ EKOZEMĚDĚLSTVÍ?

Pracovat podle zásad ekologického zemědělství začal Ondřej Podstavek v roce 1999. „Tehdy nás bylo v republice jen pár. Byznys se z toho stal o pět let později, když se objevily dotace pro ekofarmáře,“ říká bozeticí farmář, který je už léta členem svazu PRO-BIO.

Bozetic se nacházejí v Přírodním parku Orlice, nebyl tedy k ekozemědělství spíše donucen okolnostmi? „Určitě ne, protože už na samotném začátku jsme si řekli, že si

v biokvalitě: mléko, vejce, maso, zeleninu a bylinné čaje. Zákazníky má mezi místními i na řadě vzdálených míst po celé republice, kteří buď přijíždějí rovnou, nebo si vše pro jistotu objednají po telefonu – 728 204 040.

MAS MAJÍ SLOUŽIT VŠEM

Bozeticí ekofarmář je zakládajícím členem MAS Nad Orlicí. Místní akční skupiny považuje za užitečný informační zdroj i za dobrý nástroj k získání dotací. V první řadě ale podle něj musí sloužit široké veřejnosti, ke zkvalitnění života na venkově, k podpoře vztahů v obcích i mezi obcemi. „I u těchto dotací je třeba dbát, aby měly širší dopad, ne aby z nich profitovali jen jednotlivci.“

On sám si přes MAS podal žádost o podporu z Programu rozvoje venkova, aby mohl uskladňovat obilí v silech, a projekt mu byl schválen. Kromě toho je příjemcem z Programu rozvoje venkova, Osa II, opatření 1.1. – LFA a opatření 1.3. – Agroenvironmentální opatření, podopatření A: Postupy šetrné k životnímu prostředí a podopatření B: Ošetřování travních porostů.

VZDĚLÁNÍ PRAXÍ I TRADICEMI

Na farmu do Bozetic jezdí často studenti zemědělských škol na praxi. Farmář se je tak snaží něco naučit, inspirovat je. Díky tomu mladí lidé poznají kompletní problematiku, seznámí se s péčí o půdu a rostliny, se zvířaty i s kvalitními stroji. „Vedle moderní techniky je ale učíme i tradičním metodám – třeba starému způsobu dojení. Tam automaty

Foto: archiv MZE

nepouštím, protože krávu je třeba znát a mít k ní vztah. Dáváme jim také jména a zůstávají jim rohy. Lépe se cítí, lépe dojí, mají devadesátiprocentní březost a my je zase lépe známe, víme, jak se chovají, jaké mají vlastnosti. S tím vším se tu snažíme studenty seznámit, a kdyby jich do zemědělství odešlo dvacet procent, bylo by to dobře.“

Studenty také seznamuje s dalšími svými zásadami, které po staletí fungovaly, jen v druhé polovině minulého století se jaksí vytratily. Třeba s tím, že půdu je třeba zhodnotit, ne ji vyždímat. Proto se z ní na bozeticí farmě bere, ale také se jí dává, aby dalším generacím nezůstala půda, s níž si nebudou vědět rady a jež bude připomínat spíše poušť.

U Ondřeje Podstavka studenti také poznají, že farmaření je dřina, která musí bavit, a pak je krásná. A jeho ta dřina baví. Stejně jako jeho rodinu – paní Marii, děti a brzy určitě i vnoučata. Farmář z Bozetic tak nikdy nemusel litovat svého počátečního rozhodnutí, když měl jen tu jednu kravku.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA PAMATUJE I NA VODU

Škody za více než 3,3 miliardy korun napáchaly jen resortu zemědělství povodně, které letos v červnu řádily v Čechách. Nejvíce postiženi byli rybáři a zelináři. Ministerstvo zemědělství postupně zavedlo různá opatření, která škody způsobené záplavami řešila či dosud řeší. Vodohospodářská problematika je v resortu akcentována dlouhodobě.

Červnová velká voda zaplavila bezmála jedenapadesát tisíc hektarů zemědělské půdy. „Ztráty u rostlinné výroby jsou vyčísleny na 1,1 miliardy korun, na státním vodohospodářském majetku škody dosáhly 2,2 miliardy korun,“ uvedl nedlouho poté, co se řeky vrátily zpět do svých koryt, tehdejší ministr zemědělství Petr Bendl.

Odborníci se shodují v tom, že následky povodní z posledních dekád jsou tak katastrofální proto, že půda postupně ztrácí schopnost vodu vsakovat. Výrazně se na tom podepisují také nevhodné zásahy lidí do krajiny. Tisíce hektarů dříve zemědělsky obdělávané půdy jsou

zastavovány novými logistickými centry, průmyslovými zónami, parky fotovoltaických elektráren. Koryta řek jsou narovnávana, vybetonována, takže voda se nemůže zastavit, rozlít, rychle proteče a tam, kde už téct nemůže, se hromadí a působí stamilionové až miliardové škody.

Ministerstvo zemědělství – i s vědomím výše napsaného – zavedlo od roku 2002 Program podpory prevence před povodněmi. První etapa v letech 2002–2007 využila 4,1 miliardy korun na výstavbu technických protipovodňových opatření. Bylo realizováno celkem 435 akcí, díky kterým bylo ochráněno 315 tisíc obyvatel, hodnota ochráněného majetku přesáhla 240 miliard korun. Akce byly situovány zejména do regionů zasažených povodněmi v roce 1997 (povodí Moravy a Odry), 1998 (povodí Labe – vodní tok Dědina, okres Rychnov n. Kněžnou) a 2000 (povodí Jizery). Ve druhé etapě programu v letech 2007–2013 bylo či ještě bude proinvestováno přibližně 11,5 miliardy korun. Akce již byly zaměřeny do všech povodí, neboť při záplavách v letech 2002, 2006, 2009 a 2010 již bylo postiženo prakticky celé území ČR.

Ministerstvo se však koncepčně věnuje nejen mimořádným situacím způsobeným povodněmi, ale také vodě obecně. Své aktivity prezentuje na akcích určených odborné i laické veřejnosti. V závěru května se na

výstavišti v pražských Letňanech konal již 18. ročník mezinárodní vodohospodářské výstavy VODOVODY – KANALIZACE, jejímž odborným garantem bylo Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR. Akce nabídla osvědčenou kombinaci široké přehlídky novinek, inovací, technologických zlepšení a aktuálních oborových informací. Ministerstvo zemědělství se v Letňanech představilo formou prezentací v doprovodném přednáškovém programu a poradensko-propagační činnosti v rámci svého stánku. V období 2007–2013 bylo možné čerpat dotace do vodního hospodářství v rámci osmi dotačních titulů. Celkem byla zatím vyplacena více než miliarda eur. V rámci opatření Obnova a rozvoj vesnic byly v obcích vybudovány vodovodní a kanalizační cesty i čistírny odpadních vod (ČOV) za více než 122 milionů eur. Další skupinou opatření, v jejichž rámci bylo možné čerpat dotace do vodního hospodářství, byla Lesnická infrastruktura. Postavily se retenční nádrže v lesích i další zařízení upravující vodní režim, a to za sumu překračující 203 milionů eur. Pro ochranu vod na venkově je nejvýznamnější opatření Pozemkové úpravy, jehož pomocí se řeší problematika nejen vlastnických vztahů, ale také stavby mnoha objektů, které chrání zemědělskou

Foto: archiv MZe

krajinu a obce před povodněmi. V rámci tohoto opatření bylo dosud vyplaceno 82 milionů eur.

Přesto, že některá opatření mají prioritně jinou funkci, chrání také vodní zdroje. Jedná se například o Agroenvironmentální opatření, které zahrnuje zatravnování orné půdy, pěstování meziplojin a biopásy, či opatření Postupy šetrné k životnímu prostředí. Ochranu vod nepřímo podporuje i Lesnicko-environmentální opatření, jeho prostřednictvím byla optimalizována skladba dřevin, která pozitivně mění strukturu půd. Dalším plošným opatřením, které má nepřímy vliv na vodní

poměry v krajině, je Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření. Využito bylo především na odstraňování škod způsobených povodněmi v lesích a na provádění preventivních protipovodňových opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích. V rámci nepřímé podpory vodohospodářské infrastruktury bylo dosud vyplaceno 626 milionů eur.

V současné době Ministerstvo zemědělství pracuje na budoucí podobě Programu rozvoje venkova pro období 2014–2020. Vodní režim v krajině bude jednou z hlavních priorit PRV i v novém programovém období.

PŘÍRODĚ BLÍZKÁ PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ

V minulém století bylo cílem úprav vodních toků především »ovládnutí a podmanění vodního živlu«. Cílem technických úprav říčních a potočních koryt bylo dosažení co nejvyšší protipovodňové ochrany prostřednictvím rychlého odvedení vody z území. Soustředění povodňového průtoku do kapacitně dimenzovaného koryta má v dané lokalitě sice ochranný charakter, ale zrychluje a odvádí postup povodňové vlny do níže položených částí povodí. Jedním z možných protipovodňových opatření jsou vodohospodářské revitalizace (obnova v minulosti nevhodně technicky upravených koryt vodních toků směrem k původnímu, přírodě blízkému stavu). Mohou přinášet ochranné účinky tím, že zpomalují postup povodňové vlny a podporují přirozený tlumivý rozliv povodní v nivách tam, kde to situace dovoluje. Výjimečné revitalizační stavby můžeme nalézt v nedalekém Bavorsku. Zatím zřejmě největší projekt tohoto typu byl uskutečněn na řece Isar v Mnichově: obnova dostatečně mělkého a širokého koryta řeky. Provedenou úpravou tak byla toka navracena nejen hodnota ekologická, ale také rekreační. Navzdory problémům spojeným především s majetkoprávním vypořádáním pozemků se řada revitalizačních akcí uskutečnila i v České republice. Inspiraci a zkušenosti z českého prostředí lze čerpat např. na <http://revitalizace.lfd.mendelu.cz/>. Jedním z příkladů je revitalizace toku Žejbro na Vysočině.

Která obec získala v roce 2012 titul „Oranžová stuha České republiky roku 2012“?

NÁPOVĚDA: ABULIE, OBST. NARAS, PALUS, TAN	JMÉNO SPISOVATELE BRANALDA	STARŠÍ ČESKÝ HEREC (BEDŘICH)	PLANETA	UKAZOVACÍ ZÁJEMO	SIBÍŘSKÝ VELETOK	NATÍRAT		STROPNÍ TRÁM	CITOSLOVCE (POVZDECH)	OKOLO (KNIŽNĚ)	OPUCHLINA	JMÉNO HEREČKY PREISSOVÉ		ZAKRÝVAT	MĚSÍC (BASNICKY)	DOMÁCKY EDUARD	KARETNÍ HRA	POSVÁTNY ZÁKAZ		DERIVÁTY KYSELIN	KONZER- VOVAT KOUŘEM	PŘEDLOŽKA (KNIŽNI)	CHEMICKÁ ZNAČKA BISMUTU	ZPRÁVY (ZASTARALE)		POKRÝVKA HLAVY	ZNAČKA OERSTEDU	ANGLICKY "OŘECH"	PRACOVAT NA STAVU	ŘEČNÍK	OSAHAT	ŘÍMSKÝMI ČÍSLICEMI "51"	INICIÁLY FYZIKA EINSTEINA				
TEKUTÝ OBVAZ							KLID							CHRAST											DOHLED												
ULIČNÍK							DOBŘÁ VŮLE POMOCÍ LÉČIVÁ ROSTLINA							1. DÍL TAJENKY INIC. ZPĚVAČ- KY ROLINS										ONEMOCNĚNÍ KRVETVORBÝ ČIRÁ TEKUTINA													
ALŽÍRSKÉ VÍNO					VODIČ ELEKTRINY PALIČÁK (ZASTARALE)			ANGLICKÁ METROPOLE ALKALOID V TABÁKU								CHOROBNÁ ZTRÁTA VŮLE							MUŽ. JMÉNO (19. 5.) DOMÁCKY OLGA			OTEC CHEMICKÝ PRVEK						POSVÁTNY EGYPTSKÝ BYK	ROČNÍ OBDOBÍ				
TEXTILNÍ ROSTLINA				JMÉNO HERCE SKAMENE MĚSÍČNÍ BAŽINA						HRACÍ LIST ČASTO ÚTO- ČIT ROHY										LIDSKÝ JEDINEC MARIA S JEŽÍŠKEM							MAĎARSKÉ VÍNO STARÉ PLATIDLO										
INICIÁLY SPISOVATELE NEPILA				SRAZIT K ZEMI PLAVECKÝ STYL																															SLANÁ MINERÁLKA SOK		
	ZNAČKA NAŠICH AUT	HORNICKÁ SVÍTILNA NENASYCENÝ UHLOVODÍK						KUS LEDU ČÁST PRAHY																											PŮVODCE DÍLA DÁNSKÝ PŘÍSTAV		
JASNĚ ČERVENÁ BARVA							KEŘ RUDODŘEV JEDN. RYZOST ZLATA																												TVRDIT ŽELEZO HONORACE	SPZ SOKOLOVA OČEKÁVAT	
CIRKUSOVÝ ŠAŠEK						KOPCOVÝ TERÉN (NÁŘ.) HRANICE																													PRACOVNÍK V HUTÍCH DRUHÉ HOUSLE	PULZOVATI KOZÁČKÝ VELITEL	
POŠKOZENÍ LESA ZVĚŘÍ					TOPIVA OBR																														AFRICKÁ ROSTLINA INIC. REŽ. OLMERA	POTŘEBA TENISTY MUŽ. JMÉNO (30. 12.)	
STRANA ÚČETNÍ KNIHY				DŘ. UHERSKÉ PLATIDLO NAMÁČECÍ PROSTŘEDEK							TUROVÝ SUDO- KOPYTNÍK	ODDĚLENÍ PRÁCE A MEZD (ZKRATKA)	HRDINSKÁ VYPRAVNA BÁŠEN	BULOVEC	BIBLICKÝ PRVNÍ MUŽ		NĚMECKY "OVOCE"	ÚDERY SEKEROU	SLOVENSKY "JINÝ"	VOLTAMPÉR POKLOP				OKAMŽITÉ TUKY Z PŘE- ŽÝVAVCŮ					OHŮBÍ HORNÍ KONCETINY PLATIDLO NEPÁLU								
STARŠÍ VZTAŽNÉ ZÁJEMO			KOČOVNÍK ČIDLO ČICHU					PAPÍR K POKRYTÍ STĚN JEHLIČNATÝ STROM							ZRNÍ K SETÍ BARVIVO NA VEJCE																				PRASKAT PLAZ	PRIMITIVNÍ PAPIROVINA OBJEM JEDN. ČINY	
	HEKTOLITR (ZNAČKA)	DÁT SE NAPÁLIT INIC. HERCE OLIVIERA								IMITACE SPZ HRADCE KRÁLOVÉ											VYSTUPOVAT POHOSTINSKY CH. ZNAČKA RADONU															NA TOM MÍSTĚ ČAJ	
HLUK							2. DÍL TAJENKY																		VLOUPÁVAT SE DOVNITŘ											CHEMICKÁ ZNAČKA TANTALU	
POCHÁZEJÍCÍ Z LOSOSŮ							ZNAČKA JÍZDNÍCH KOL					OSAMĚLÁ MÍSTA																								NA ONOM MÍSTĚ	NĚMECKY "VE"

OSLAVY LESA NA FLOŘE

11. a 12. října 2013
Olomouc

Populární osvětová a naučná akce, pořádaná Lesy ČR, jejíž program tvoří soutěže a poznávací programy pro děti, mládež i dospělé. První den je věnován pozvaným školám, druhý pak široké veřejnosti.

www.lesy.cz

VYHLÁŠENÍ VESNICE ROKU

14. září 2013
Luhačovice

V rámci Mezinárodního dětského folklorního festivalu Písni a tancem bude vyhlášen celostátní vítěz soutěže Vesnice roku, která se koná už od roku 1995. Letos se do ní přihlásilo 273 obcí a do celostátního finále postoupila vždy nejlepší vesnice z každého kraje. Jedním z vyhlášovatelů soutěže je i Ministerstvo zemědělství.

www.vesniceroku.cz

DEN ZEMĚDĚLCŮ, POTRAVINÁŘŮ A VENKOVA OKRESU TÁBOR

5. října 2013
Školní statek VOŠ a SZeŠ Tábor
v Měšicích

Už šestý ročník oblíbené akce nabídne kromě jiného chovatelskou výstavu drobných zvířat, expozici zemědělské techniky, prodej ovoce a zeleniny i bohatý doprovodný program včetně her pro děti i dospělé.

www.szestabor.cz
www.agrocr.cz

FARMÁŘSKÉ SLAVNOSTI – LIBERECKÝ KRAJ

14. září 2013
Dvůr Borčice, Všeň u Turnova

Akce Ministerstva zemědělství a Asociace soukromého zemědělství ČR představí statek ležící v CHKO Český ráj, který je zaměřen na chov koní, jejich rekreační využití a agroturistiku. Návštěvníci si budou moci prohlédnout stáje, svézt děti na koních, nakoupit farmářské potraviny a produkty, poslechnout si koncert Rangers či prohlédnout výstavu o historii dvora. Připraveny jsou také ukázky jezdeckých dovedností a chovatelská přehlídka. Vstup zdarma.

www.farmarskeslavnosti.eagri.cz

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ NA DOMAŽLICKU

V pátek 27. a v sobotu 28. září

otevře své brány pro veřejnost akciová společnost Meclovská zemědělská v domažlickém okrese. Den otevřených dveří bude jedinečnou příležitostí podívat se, jak funguje dnešní zemědělský podnik a co všechno práce v zemědělství obsahuje. Po oba dva dny bude program nabitý a na své si přijdou nejen dospělí, ale hlavně rodiny s dětmi.

www.zemedelstvize.cz

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SPOLEK PRO OBNOVU VENKOVA ČR
MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR
MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

pořádají

ODBORNÝ SEMINÁŘ „PODPORA ROZVOJE VENKOVA V ČR A POZEMKOVÉ ÚPRAVY V OBDOBÍ 2014+“

Seminář se koná v rámci doprovodného programu
40. ročníku výstavy Země živitelka 2013 v Českých Budějovicích
dne 30. 8. 2013, pavilon Z – 1. patro

PROGRAM:

10.30 – 11.00	Prezence	13.30 – 14.00	Přestávka
11.00 – 11.10	Zahájení semináře	14.00 – 14.20	Program rozvoje venkova 2014+ – Ing. Pavel Sekáč (MZe)
11.10 – 11.45	Úvodní slovo ministra pro místní rozvoj Mgr. Františka Lukla, MPA a ministra zemědělství Ing. Miroslava Tomana, CSc.	14.20 – 14.40	Pozemkové úpravy v rámci činnosti Státního pozemkového úřadu – Ing. Veronika Nedvědová (SPÚ ČR)
11.45 – 12.00	Prostor pro dotazy	14.40 – 15.00	Nové výzvy pro pozemkové úpravy – prof. Ing. Petr Sklenička, CSc. (ČZU, FŽP)
12.00 – 12.15	Strategie regionálního rozvoje – Ing. Michal Janeba (MMR ČR)	15.00 – 15.20	Hodnocení, bonitace a oceňování pozemků pro pozemkové úpravy – Ing. Jiří Hladík, Ph.D. (VÚMOP)
12.15 – 12.30	Program obnovy venkova a Vesnice roku – Ing. Jiří Vačkář (MMR ČR)	15.20 – 16.00	Pozemkové úpravy v praxi: Komplexní pozemkové úpravy a liniové stavby – Ing. Eva Schmidtmajerová, CSc. (KPÚ pro Jihočeský kraj) Návrat ke kořenům při hospodaření v krajině – Jana Maděrová (soukromý zemědělec) Význam pozemkových úprav pro ochranu obcí - Jiří Řezníček (starosta obce Tučín, Vesnice roku 2009)
12.30 – 12.45	Možnosti a limity podpory rozvoje venkova v budoucím programovém období RNDr. Josef Postránecký (MMR ČR)		
12.45 – 13.00	Nakládání s majetkem obcí z pohledu připravované legislativy – Ing. Zdeňka Niklasová (MMR ČR)		
13.00 – 13.15	Propojování aktérů na venkově a jejich začleňování do směrů rozvoje venkova – Václav Pošmurný (NS MAS ČR)		
13.15 – 13.30	Prostor pro diskusi		

Uvedené časy jednotlivých bodů programu jsou orientační.

EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ FOND PRO ROZVOJ VENKOVA:
EVROPA INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

SZIF

Státní zemědělský intervenční fond

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

5. ROČNÍK SETKÁNÍ ZÁSTUPCŮ VEŘEJNÉHO, NEZISKOVÉHO,
PODNIKATELSKÉHO SEKTORU A ŠIROKÉ VEŘEJNOSTI
NA PODPORU UDRŽITELNÉHO A SOBĚSTAČNÉHO VENKOVA
pod záštitou hejtmána Olomouckého kraje Ing. Jiřího Rozbořila

NÁRODNÍ KONFERENCE

VENKOV

1. - 3. 10. 2013
HRANICE

Hlavní téma:
BUDOUCNOST VENKOVA 2014 – 2020

Workshopy:
ZEMĚDĚLSTVÍ A VENKOV /// JAK DÁL V SAMOSPRAVĚ?
/// ZAŽIJTE VENKOV! /// SLUŽBY JAKO CESTA
K ZAMĚŠTNANOSTI /// PUTTING CLLD INTO PRACTICE

Tematické diskusní panely, exkurze,
výstavy a prezentace, doprovodný program

- /// registrace on-line
- /// výborná dopravní dostupnost
- /// ubytování v Lázních Teplice n. B.
- /// kompletní zajištění místní dopravy

Podrobnosti a registrace:
www.venkov2013.cz

Organizační výbor Národní konference VENKOV 2013 Tř. 1. máje 2063, 753 01 Hranice e-mail: konference@venkov2013.cz

EVROPSKÝ ZEMĚDĚLSKÝ FOND PRO ROZVOJ VENKOVŮ
EVROPA: INVESTUJE DO VENKOVSKÝCH OBLASTÍ

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

OPERAČNÍ PROGRAM
ROZVOJ VENKOVŮ
ČESKÁ REPUBLIKA

NSMAS
ČESKÉ REPUBLIKY

SZIF
Státní zemědělský intervenční fond

OPERAČNÍ PROGRAM
ROZVOJ VENKOVŮ

Olomoucký kraj

Zapojte se do Měsíce biopotravin i Vy!

Sledujte nás na Facebooku a soutěžte o ty nejlepší biopotraviny
nebo navštivte akce, které jsou pořádány během měsíce září
po celé ČR, a poznáte tak kvalitu biopotravin opravdu zblízka.

Září 2013

Měsíc biopotravin

a ekologického zemědělství

facebook.com/mesic.biopotravin

RUČÍME ZA BIO

Tématem 9. ročníku kampaně Měsíc biopotravin, kterou vyhláší Ministerstvo zemědělství, je motto „Ručíme za bio“. Letos si tedy posvítime na systém kontrol ekologických zemědělců, jaká pravidla musí potraviny s označením BIO splňovat, a na přínos biopotravin pro naše zdraví a životní prostředí.